Ὁ Ἀθανάσιος Σουλιανός,

ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἱερεύς.

Ὁ Ἀθανάσιος Σουλιανὸς ἐκρεμάσθη ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ χίαν τοῦ μέρους, ἀρ-
χιερεύς, ἐθνομάρτυς καὶ παράδοξος. Τινὲς ἐκαρατόμησαν αὐτὸν ὡς
ἄνδρα καὶ ἄπαιδον ἄνδρα, ἄλλοι ὡς ἐπίσκοπον καὶ πνευματικὸν πο-
ίμνιον καὶ ἄπαιδον ἄνδρα, ἄλλοι ὡς ἐπίσκοπον καὶ ἐξομολόγον, παρεστῶτα ἀνάμεσα
εἰς τὸν δυνάμενον νεκταρίζειν ἄρχοντα. Πλὴν ἴδε οὐ πρεπόντως ἢ αἱ θρη-
νῶ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εἶτα δὲ τὸ φύσει ἄγαλμα καὶ ἐπιόλροον τὸ χαρακτηρίσαν, ἤτοι τὸ σφυδρὸν αὐτὸ πάθος πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ἰταλικῶν γραμμάτων καὶ τῶν μεγάλων τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας, ἤτοι τέλος ὁ διάφορος τρόπος καὶ ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας τῶν δυο διδασκάλων τοῦ, καὶ ἐπιτιθέμενος ἀκριβὴς καὶ ἀμείλικτος πρὸς νεωτερισμοὺς ἀπομακρυσμένους ἐπιδρᾶσαν ἐπὶ τῆς διανοίας τοῦ, βέβαιον ἔστιν, ὡς ἐπιδείξομεν καὶ ἐν τῷ ὑστέρῳ ὅτι αἱ ἀποδιδομένοι τὸ εὐνόητον Μαρδονίου θρησκευτικαὶ διδασκαλίαι, κατεῖχον τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν, ἃς ἐπιδόσκετο ἀπὸ τῶν παιδαγωγῶν τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐνῷ δὲ ἐκεῖνος ἀπεδείκνυτο εὐσεβεστάτος, λαοὶ ἐπηγγέλετο κατ' ἀπόκρισιν ἐξωτερικῶς ἀπὸ φόβον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα.

Εἶχεν ἤδη ἐξέλθει τῆς ἐφηβείας, ὅτε παρεδείχθη ἐν τῷ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Γάλλου δίκῃ, ἐπιχειρήσας νὰ ἀποκόψῃ εἰς τὴν ἰδίαν ἐπιφύσιν μοῖραν ἀπὸ τὴν κάλυκα πόλεως νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον καὶ νὰ σωθῇ διὰ τῆς μεταβάσεως τῆς Εὐσεβείας (ταυτόν τὸ αὐτοκράτορος), ἵνα ὑπερβαλόντος πόνου αὐτόν, καταδικάσθη ἄρας καὶ παρεπέμφθη εἰς τὰς φυλακὰς τῶν Ἀθηνῶν, ἵνα δὴ διὰ τῶν μεσιτῶν τῆς αὐλῆς προτάσεως ἐπιφανεστέρας μετὰ ἐπιτάφιον ἐρυθρὸν, ἐξορίσθη ὑπὸ τὸν αὐτοκράτορα εἰς τὴν Ἀθήνας. Ἐνταῦθα εὗρεν ἄφθονον τὴν τροφὴν πρὸς ἐπανοδοιπορίαν τὸ ὑπερφέτερον πάθος τῆς φιλοσοφίας τοῦ, καὶ ἐνίσχυσεν τῶν πρὸς τὴν ἀδιαλείπτου μελέτην ἐπιθυμίαν τοῦ ἐν τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ ναῷ καὶ τὰ ἀναμνηστικὰ ἔργα τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐπιφανεστέρων ἀνδρῶν, καταθέρμανσαν τὴν ὁρμὴν τοῦ. Ἐν τῷ δὲ εἴδει συζήσας φιλοσοφικαὶ Ἑλληνικαὶ καὶ οἱ πανταχόθεν πρεσβύτεροι, καταβυθίσαν τὸν πρὸς τὰ γράμματα σφοδρὸν ἔρωτα τοῦ. Ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ φιλομουσία τοῦ ἦσαν ἀκαλάσκαλοι. Τὰ διανοήματα προϊόντα τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν, ἦσαν οἱ δυνατοὶ ἀκροαταί τοῦ, καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Πυρρωνείου τὰ μυριάκις ἀναγινωσκόμενα τῶν μεγάλων τοῦ.

Καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει ἀδελφῶν διαλυθέντων, συνέπεσε νὰ ἔχῃ συνδαιτυμόνας καὶ τοὺς τρεῖς ἱεράρχας καὶ μεγάλους τῆς ὑπερτέρας Ἑκκλησίας φωστῆρας Βασίλειον, Γρηγόριον καὶ Χρυσόστομον. Οἱ θεόπνευστοι οὗτοι Πατέρες, οἵτινες ἐν τῷ σύνταγμα ἐγράφησαν αὐτοί, καὶ ἐνεβάθυναν εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς τοῦ, ἢ μόνον ἀναφέρω δεῖ τὰ περὶ τῆς μετὰ ταῦτα συλλήψεως τοῦ πεμμένα καὶ ἀληθόμενα, ἀλλὰ καὶ ἔνθα ὁ μέγας Βασίλειος καὶνὰ περὶ αὐτοῦ προσωνόμαζε. "Δεῖ "καυχᾶσθαι, ἔλεγεν, ὅτι ἔχομεν ἄριστον περὶ τὴν μαντείαν, ἐγὼ ἤδη "ἀγαθὸν ἐπιδίδω ἐν τῷ Ἡγεμόνος τόπῳ, τὸν οἶον ἀγνώμονα ἔχομεν ἢ "μεγάλῃ, Δικαιοῦν ἢ περιβόητον τῶν Ἕλλήνων, ἐγγίνωσκε τὰ βλέμματα "ἐκείνου τὸ ὄμμα, ἀμφιβρότου ἢ χάσις, περιφρονεῖν τὸ ἄθυρ, ἄ-

πρε-

πάλιν ὁ γέρων, χωλαῖοι οἱ μορφωμένοι, ἀμπορεύονται οἱ λόγοι, ἄπαυροι οἱ ἐρωτήσεις, καὶ ἀστήριακτοι, ἀμφίβολοι, ἄλαλοι καὶ ἀρίθοδοι οἱ ἀκροαταί. Θέλετε λέγας τρέφω τὸ πράγμα! Εἶτε νὰ ἀπατᾶται ἐις ἢ τὴ φορέσω!"

Ἐμπαλαχεσὲν τοὺς Ἀθήνας, καὶ φερμηγέμενος πρὸς τὴν Πελοπόνησον τὸν γέροντα τὸ τοὺς διαφόρους τῆς Ἀσίας δόξης, συνεντέλθη καὶ συνδιεκέφθη μετὰ δοξῶν ἐθνικῶν φιλοσόφων, καὶ ἐδίδος μετὰ τὸ Πλεβανίν καὶ Μαξίμου τῆς Ἐφέσου, ἐπαγγελμαρίνων καὶ τὸν μαντεύειν. Ὁ γέρων ἦτος σοφιστὴς καὶ σκοπῶ νὰ παρακινήσῃ τὸν φιλοδοξίαν τὸ νέον Ἡγεμόνος, καὶ νὰ καταδεσθῇ ἐνταῦτῃ τὸν μεγαλεῖον, ἐπροσέφερεν εἰς αὐτὸν ὅλα ὅσα ἔθελε βεβαίως ἀναγκαῖα αὐτοκράτορι. Συνάμα δὲ τὸν προέτρεπε νὰ παραιτήσῃ μετὰ τὸν ἀναγορευθῇ αὐτοκράτορ. Τὸν χριστιανικὸν θρησκεύειν καὶ ν' ἀποστρέψῃ τὴν ἐξωχαλεπόν. Θαλαμπουλιωθὲς ὁ Ἑλληνάρης ἐκ τῆς προρρήσεως ταύτης, ἤλπιζε δὲ ἐμπόνετο καὶ τίποτε ἀδύνατος, ἀφῦ μετὰ τὸν θεωρεῖν μόνος αὐτὸς ἀπέμενε πάρεργος διάδοχος ἐκ τῆς δυνατείας τῶν Θεωρεῖν ἢ Χριστῶν, ἔλεγε πρὸς τὴς φίλης τὸν, ὅτι ἂν ποτε περιβάλλετο ἀληθῶς τὸν αὐτοκρατορικὴν ἀλληγορία, ἔθελε καὶ αὐτὸς ἐπαρεστήσῃ τὸν, καὶ τὸν πόρον παλαιῆς εὐτυχίας!

Συνεβουλεύετο δὲ καὶ τὴς ἀγαπῆς μετὰ τὸ μάντεως ἐκείνον, ἔθεν ἐπεστείλε εἰς τὰ ἔθνεα πρὸς ἀναζήτησιν ἀγαθῶν οἰωνῶν, καὶ ἔλεγε πολλοὺς φανόμενον, ἐπαγγέλετο πάντα τὰ ἐπιθυμία τῆς ἐπιθυμίας, ἀπὸ τὰ μὲ γραμμένα καὶ πρόσωπα τὸ κόσμου τὸν χρόνων, καὶ ἀναμφιβόλως τὸ μὲ αὐτοκράτορος καὶ τὸ κοινῶ τὸν. Πάντως δὲ μὲ ἀποκαταστήσει τὸν αὐτοκράτορος καὶ τὸ κοινῶ τὸν σχέδια καὶ ἡ ἀποστασία, ἐπιστεύετο εἰς τὴν τῶν Μοναχῶν πρᾶξιν, καὶ ὑπόσχετο νὰ ἐπιστρέψῃ ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν ~~τὸν τὸν~~ Ἐκκλησίαν καὶ ὑπόσχετο νὰ ἐπιστρέψῃ ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸν Θεόν, ἐπαρεκάλεσε τὴν τῆς Νεκρομαντείας. Τοιοῦτοτρόπως ἐκόπιαζε τὸν Θεόν, ἐπαρεκάλεσε τὴν αὐτοκράτορα, καὶ ἀπαλτίσε τὸ κοινόν. Τὴν ἐπιστρέψειν καὶ πάσης μορφῆς ἀξίαν αὐτὴν σφιλίαν, διέμενε μέχρι τὸ θανάτου τὸ Κωνσταντίνου.

Ἐνῦ δὲ πρὸς διαφόρεσιν καὶ σχολιασμὸν τῆς διανοίας τὸ, ὡς καὶ πρὸς ἀπόκτησιν πλήρας δύναμις ἐπιφέρετο τὴν Ἀσιανὴν χώραν, ἡ πρόφασις αὐτὸ ἐπόνεβαν ἐμφάνεια περὶ τῆς προσωπῆς τὸ, διότι ἔπαιρνε τὴν αὐτοκράτορα, ὅπως τὸν ἀναμαζέσῃ αὐτὸν καὶ τὰ τὸν ἀναφορέσῃ Κωνσταντίνου, ὅπως ἀναστηθῇ ἅλλος ἐν μέσῳ καὶ ἐν τῶν πολλῶν τὸ πράτος φρονήσεν. Ἀναστηθεὶς λοιπὸν ὁ Ἑλληνάρης καὶ ἀναστρεχθὲς ἐνώπιον τὸ πλήθος Κωνσταντίνου τὸν αὐτοκράτορος, ἐπεμφάνθη τόλμα καὶ τὸν ἀδεσμον καὶ συνεπῶς τὸ αὐτοκράτορος, ἐπεμφάνθη τόλμα καὶ τὸν ἀδεσμον ἐφέρεν τόλμη. Μετὰ ταῦτα ἀπεστάλη εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὅπου ἐφόνευσε πολλοὶ χριστιανοὶ καὶ συνεχῶς ἐξωτερικοὶ ἐπιστροφαὶ τῶν ὁμοφύλων Θεμιστῶν, καθίστανον χίαν ἀναρχίαν τὸν ἄρχοντα τῆς Θεσσαλίας.

Ἡ ἐπιχείρησις αὕτη ἐπρεμάλεσεν ἐπιτυχαλάλη καὶ σωτήριος διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐκείνην. Ἡ ἐν αὐτῇ διεφθάρη ἐπίσης ἡ ἀπε-

μεν-

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μεγαλόφρα ἐδοχὴ τῶ γραικικοῦ καὶ δοξικοῦ βίου. Διαφημόμενος
ὑπὸ τῶ πόθου τῶ νὰ ἀποκτήσῃ μεγάλην φήμην, ἀνέδειξεν ἐως ἀπὸ τοὺς
πρώτους αὐτῶ βασιλεῖς μεγίστην τραγικόν, διόπερ καὶ ἐν τῇ Δοκιμή-
σῃ διατρίβει, καὶ ἐν τῇ δοξόμῃ διέφερεν· εἰς ἐμφόλεμα τὰ γράδια ὁ
νεανικώτατος Ἰαχίας ὁ ἄξιος γόνος τοῦ δυνατοῦ τοῦ Θεμιστοκλέους.
Θεμίστοκλεις νέος καὶ πρωτόδυρος, ἔδειξεν ὅμως κοπιεστάτην καὶ εὐτοχί-
αν ἐξυπηρέτων δοξικοῦ ἀνδρὸς, καὶ τέχνην καὶ εὐφυΐαν ἐπιδει-
κνύμενον γραικικῶ. Διὰ τὸ γενναῖον αὐτὸ τραχέος καὶ τοῦ δεινοῦ
εὐγενείας, παλέγγενα ἐντὸς τραχυτάτων χρόνων τοὺς ἐπιφανεστέρους γαστα-
ρεῖς, ἐπανάγαγεν τὴν τάξιν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν εὐφυΐαν εἰς τοὺς
παλαιούς. Διὰ δὲ τοῦ γραικικοῦ γενναιότατος καὶ ἐπιφανέστατος τῶν
ἀδοκίμων τοῦς ἐπιβοηθοῦς τῶν Γερμανῶν, παλέπτωσε καὶ ποῖος αὐτῶν
πόλις· συνομολογήσας δ' ἐπὶ τέλους καὶ ἐνδόξου εἰρήνην, παλέγωσε τὸ
βυζαντινὸν ὄνομα πάντῃ σεβαστὸν καὶ ἐπίφοβον.

Εἰς τὰ Πατρίδα, ἣ τὴν ἀρχαίαν τοῦ Θαύσαρος Ἀρκαδίαν, πρακτέ-
ον καὶ τόλμα ὡς καὶ σήμερον τοῦ Ταμπίας, ἔχει τὴν γαθερὰν διαφορόν
τον. Ἐξ αὐτῶ γνωρίζομεν καὶ τὴν ἐν τῇ ἐπόχῃ παλάγαον τοῦ πόλεως
ἀκμῆς. Εὐάριθμοι οἰκίαι ἐπὶ μιᾶς ἐπὶ τοῦ Ζωνάρα νῦν, ἐπόμενοι
τὴν ἐπὶ τὰς ἀκρέας μας δεν [illegible] τὴν δημοσίαν μεγαλόπρεπε τῶ
πόρον. Θαύμα ὅμως μεγάλο, ἀρχὴ ἐφάνη ἐν ταυτῇ ὅλη ἀπολίθω
ἀρχαῖα ἀνάγλυφα καὶ τὴν [illegible] ἐκ, θαυμάσιον τεμένος μετὰ
πλουσίου, διμορφόν γλυφὰ κατὰ τὸ ἀνάλογον ὑπόγειον τοῦ ἱεροῦ τοῦ Δι-
μητριακοῦ, σφαλόμενα διὰ γραικικὰ μεγάλα, ἀμφιθέατρον κάμε-
νον πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ἀγ: Βασιλείου, καὶ ἄλλα μνημεῖα τῶν ἐ-
ποίων τὰ ἴχνη καὶ ἐρείπια σώζονται.

Ἡ ἐν πάσῃ τῇ Ταμπιᾷ χώρᾳ ἐπιφανὰ αὐτῶ δεύτερον, τοῦ ὁδοῦ ἐ-
πιφάνεια ἤτοι τὸ ἀνεξιχνιάστον σκότος, καὶ τὰ ἀξιάγαστα κα-
τὰ τοῦ γεφυρεῶν αὐτῶ κατορθώματα, ἄλλοι μεταλλόφυρα καὶ τὴν
ἀσπὶν τοῦ γραικοῦ σχολείου εἰς ἀφοσίωσιν καὶ γαλφάν πρὸς αὐτόν, ἐ-
χει σκηνῶν μὲν τὴν Ἀναλόμα ἐκ τοῦ μεγάλου τοῦ ὀνόματός τοῦ φύσεως,
καὶ δεύτερον πόλιν θόρυβον ἐν τῇ πρωτεύοντι, σκὴν ἐχορόγησε καὶ ἀφορ-
μὴν σωμάτων καὶ ἐπιβοῆς καθ' αὐτῶ. Ὁ ἐν τῇ Λεσχῇ τοῦ Θεσσα-
λοῦ ἀνδρίας τοῦ δόξου τοῦ, ἔδραξεν τὴν σεβίζεσιν τὰ τοῦ παραγόνω-
σε εἰς τὸν αὐτοκράτορα ὡς ἄνδρα ἐπιφάνειαν. Ἡ παρ' αὐτῶν με-
ταχειρισμένη τέχνη καὶ ἐπίβρεος γρῆσσα, ἐνῷ ἐφανέρωσε σημεῖ-
ζοντα, ἔχει ἐνταῦθα καὶ τὸ δημοτέρεον τοῦ γενναιότητος ἐκ τὴν ἐμ-
χὴν τοῦ αὐτοκράτορος. Ἡ σύζυγος τοῦ Εὐσεβία καὶ ἡ ἀδελφή τοῦ
Ἑλένη, ἄλλες κτίσματα τὰ τοῦ ὀνόματός τοῦ, καὶ τὰ
ὑπόλειμμα τὰς διαβοῆς καὶ μεγαλοφρόσυνας τῶν σκήπτων,
ἔχουν ἤδη ἀδυνάτου.

Οἱ

Οἱ περιοικοῦντες λοιπὸν τὸν Κωνσταντῖνον εὐνοῦχοι, προϊστάμενος τῶν εὐνούχων ἦν ὁ μέγας Θαλαρινός Εὐσέβιος, μεγίστης ἐπιρροῆς καὶ ἀνταγωνιστῶν, ἄμα μὲν ἐπιστήμων τὸν τρόπον, καὶ ἄμα ἐξ-ειργασμένος αὐτὸν, ἐβαύμαζον τὴν εὐφυΐαν, καὶ ἐπαρρησιάζετο τὰ κα-τορθώματα καὶ τὰς ὑπηρεσίας, ἀλλ' ἐπέβλεπον ταύτας, ὅτι τοιοῦ-τα σκανδαλώματα ἠδύνατο ν' ἀποβῶσιν ἐπιζήμια εἰς τὸ κράτος, ἐὰν ὁ λαὸς ἀντὶ τοῦ καθήκοντος ἐπρεπείας τὰς κρίσεις του, διότι οἱ ἐπέρροι μισηταὶ τραπεῖν, διεβίβασον τὸν τραῦν γεγενημένον καὶ ἐπίσης μισηταὶ τραπεῖν, ἔνα δύναμις πάντα τὸν ἐπιγόνον. Αἱ δόξαι αὐτῶν ἐπ-ηρεάσθησαν ἐπίσης τοῦ ἐπιστοπορεύειν σιωπῇ, διότι ὁ αὐτοκράτωρ ἐπ-ορεύετο ἀνάγκης τὸ κράτος, διέλαβε νὰ μεταφέρῃ ἐν τῇ Θρᾴκῃ τὴν πρω-τεύουσαν τῆς Ἀνατολῆς, ὅπου τοιοῦτοι ἐπαλλοῦν τοῖς δυνάμεσι τὸν Ἑρμῆν. Ἡ δυναμὶς αὕτη ἐπροκάλεσε τὴν ἀπορίαν τοῦ τραπεῖν, ὅστις ἀ-φοσιούμενος ν' ἀποσταθῇ ἐκ τοῦ Ἀνατολικοῦ ἐδάφους, καὶ ἐκ τοῦ τραπεῖν ἐν ὀ-ρεινῷ, ἀνεφώνησεν ἀποκαλίας τὸν αὐτοκράτορα. Ἀκουσθεῖσα ὅμως ἡ ἐκφορὰ αὕτη ἐπὸ τοῦ Κωνσταντῖνον, ἐπέκεινα φυσικῷ τῷ λόγῳ ῥῆ-ξιν μεταξὺ ἀμφοτέρων.

Πρὸν δὲ τὸ Ἑρμῆν τοῦτο καὶ τὸ Κωνσταντῖνον ἐπῆρξεν ἀποστρα-τεία τῆς Δημητριάδος, εἰς ἣν ὅμως ἐπιθυμεῖ παρευρεθῇ ν' ἀντιλαβῇ καὶ τὴν ὁδὸν ἐπὶ αὐτῷ. Πρὶν ἀναχωρήσῃ ἡ ὁ ἀλέξιος ἐκ τοῦ τραπεῖν ἐπέστειλεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον, καὶ ἐπέβλεψεν ἀναχωρήσῃ ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ ἀγαθοποιίας, διεκόπη πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς Θεσσαλίας, νὰ ἐμφανίσῃ δυσφορίαν, ὁ δὲ ἐπιστολὴν τὴν συνεδήλωσεν. Ἀλλὰ τὴν ἡ-ρτίν ἡμέραν τῶν ἁγίων Θεοφανῶν, ἐπιστέψας ἐπέστειλεν τὸ τρα-πεῖν τὸ ἀχράντον μυστήριον, ἀλλὰ τὴν ἐδίδοσαν νέκταρ, ἵνα ἐπαρεσθῇ καὶ τὸν ἐθνικὸν ἐθυσίασεν ἐπὸς τῶν δεκαπέντε τὰ καὶ ἐξ τὰ ἀγέλας. Ὑποκρινόμενος ἐπιτελόμενος, ἀσεβῶν καὶ ἀσαλῶν τὰ σφάθεν, ἀγέλας. Ὑποκρινόμενος ἐπιτελόμενος, ἀσεβῶν καὶ ἀσαλῶν τὰ σφάθεν, μετεχειρίζετο ἀμφίβολα τὰ θρησκεύματα πρὸς ἐπίτευξιν τῶν φιλο-δόξων σχεδίων τοῦ. Ἀλλ' ὁ Θάνατος τοῦ Κωνσταντῖνον ἐπέφερεν αὐτὸν ἀπὸ τὰ ἐγκὰ καὶ τὸν ἀπέβαινον ἔνεκεν τὸ ἐμφυλίου πολέμου.

Μετὰ τὸν Θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος ἀποκρεάς ἀποκρεάτισμὸς καὶ ἀνωμάχητος κάτοχος τῆς βασιλείας, τῆς ἀρχῆς ἔχει ἀναπτυχθῇ καὶ πάρεμος διάδοχος, ὑπ' αὐτὸν τὸ μεγαλόνους Ἡρακλεῖος, ἐπρο-χώρησεν ἐκ τῆς Ἠπείρου (ὅπου εὑρίσκετο μετὰ τὸν ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ ἀνα-χωρήσαντα), καὶ ἀφίχθη εἰς Κωνσταντινούπολιν περὶ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 361 ἔτους. Ὑποδεχθεὶς ἐνθουσιωδῶς ὑφ' ὅλων τῶν Ἀρχῶν, καὶ ὑπὸ ἀπά-ντων σχεδὸν ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, ἀνηγορεύθη τότε καὶ ἐπισήμως αὐτοκράτωρ.

Πρὸς τὸ αὐτὸ πρᾶξις μετὰ τὸ πέρας τῶν τελετῶν τῆς ἀνα-γορεύσεώς τοῦ, ἐκρεμάσθησαν οἱ σύζυγοι ἐξαρτεῖν Δεκεμβρίου, πρὸς ἐν-

Πε-

δίκαιον δῆθεν τῶν παραδόξων, ὅτον ἔχον ἀδικηθῆ ὑπὸ τῶν Ὑπόρρητῶν καὶ
λόγιμῶν τὸ πρακτόχρον, ἀφὰ μυρίας πρὸς ἐμπορίαν τῶν ἐδίων αὐτὸ
ἐχθρῶν. Μετὰξὺ δὲ τῶν πολλῶν τὸ δικαστήριν τότο θρικερῶν δικῶν, ἐν
αὐτῇ παρεμφίσετο κάθοδε καὶ ὁ ἴδιος Ἑρμιανός, ἀναφέρεται καὶ πα-
ρήγορός τις τότο ἐπάνλιμος πρὸς τὸν διάσημον τότε δικηγόρον Δεξ-
ιόδιον. Θαλμφρρμένον Δεσμιτὸ ἔτος ἐπὶ κατακρίσει δικρεσίων χρη-
μάτων, καὶ ἀρνρμένον τὸ κεφάλαιο τῆς κατηγορίας, ὁ Δεξιόδιος
ὅλος ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν κατάδικόν τε, ἀνεφώνησεν· "ὄν ἡ ἀδικὴ
πόρνος ἀρετὸς πρὸς ἀθόωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν, ἴδεις ἐκ τότον ὅτι πέρε
δοε καταδικασθῇ". Ὁ δὲ Ἑρμιανὸς ἀπαντῶν πρὸς ἐκείνον ἔφη·
"καὶ ἂν ἡ ἀδικὴ κατηγορία, ἀρετὸς πρὸς καταδίκην τῶν ἐπι-
θυμιῶν, ἴδεις πόρε ὅτι πιστεφθῇ ἀθῶος."

Ἀλλ' ἐὰν ἡ δίκαιος καὶ ἡ δικαιοσύνη τὸ δικαστήριν τότο,
ὀλίγον ἐπροξένησεν ἐπόμενον εἰς τὸν νέον αὐτοκράτορα, τὰ αὐτικρὰ
ὅμως μέτρα, ἅτινα συγχρόνως τότε παρεδέξατο πρὸς περιορισμὸν πολ-
λῶν κακῶν, ἐπροξένησαν εἰς ὅλον τὸ κράτος ἐπὶ τῶν ἐπιφανῶν
χων, μεγίστην περιεποιήσαντο ἐξ αὐτῶν λύπην. Οἱ Δεκουριῶνοι καὶ
γραμματεῖς τῶν Ἐπαρχιῶν, θεμελιῶν τὰ δεσμεύτων τὸ μεγαλεῖον
χων, καὶ νὰ διαφέρωσι τὴν δεσπότιν καὶ τὰς ἀπολαύσεις των,
ἐξεπροσώπουν εἰς τὰς βασιλικὰς ἀποφάσεις ἀπόφασιν ἐπὶ τῶν
ἀδικουμένων τῆς πόλεως, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς πολλὰς ἐπιθυ-
μίας τῶν ἱερῶν νόμων. Τὸ ἄθλιον τότο πρόβλημα μετεπόθη βαθμη-
δὸν εἰς προσωρινὸν μέτρον καὶ εἰς τὰς τάξεις τὸ γράτ, ὅπου πρό-
τερον ἐπέρνα ἤδε προσοχὴν εἰς τοιαῦτα ἀπαιτήματα. Ἑρμιό-
τιμος τῆς ἐπὶ Μαξιμιανοῦ, εὑρὼν εἰς τὸ γραφεῖον τῶν Πετρῶν βα-
λάντιον πλήρες τεμαχῶν, ταῦτα μὲν ἐπεμόρφωσεν εἰς ἄκμητα, τὸ
δὲ βαλάντιον ἐπεστήρισε μόνον εἰς πρωτοτύπεον. Ὁ Ἑρμιανὸς
διὰ τῶν ἀδικουμένων μέτρων τε καὶ τῆς ἀμφέσεων ἐπιτυμήσεώς
τε, τὰς μὲν ἐπαρχίας ἀπέκλασεν ἐκ τῆς μέτζης τῶν κακῶν,
τὸν δὲ γραμματὸν ἐπανήγαγεν εἰς τὴν ἀρχαίαν σεμνοπρέπειαν καὶ
εἰς τὰ πιστότερα ἐπέτρεψε, ἅτινα τὸ ἐνέπνεον τὸν ἄρτα τῆς
τάξης καὶ τὴν περιφρόνησιν τὸ σκότ.

Μέγαν ἐπαίνον ἄξιον ἔδωκεν καὶ διὰ τὴν κατάργησιν τῶν
ἀξιωματικῶν ἐκείνων, ἢ διατήρει οἱ πρωτοκολλοχοῖτε εἰς τὰς ἐπαρ-
χίας, ὅπως τὰς σκηνογραφοῦσι περὶ τῶν ἐκεῖ διαμενόντων. Θεῖοι, ἄλλως
ἐκαλοῦντο Curiosi (κυλόσκοποι), ὑπὸ τὸ πρόσκημα τῆς ἐπιλεγόμενης
τῶν ὑπηρετούντων, κατέχοντο ὄργανα ἐπικίνδυνα, μάστιγες ἀ-
κτῆς, καὶ ἐχθροὶ ἐξοχώτατοι τῆς μονωνίας. Εἰ τῆς κατεφρό-
νησης

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρων τῶν ἀξιοθαυμάστων τόλων, τῆς ἀποδημοῦσης δοξῶν ἑλέγων ἐπαλλήλων, καὶ τῆς σφριγούσης τῶν καλλιχρόνων τρόπων ἡ μνήμη ἀναμνησθήσεται ἐν δοξῶν βασάνοις καὶ κοπιάσεσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ δυμπόνον θαυμαστὸν τοῦτον κινήσουσι, ἔτι οἱ γόροι ἐπαλλάθησαν καὶ τὸ ἓν θέμενον.

Εἴνεκεν προσοχὴν ἐπέτεινον ἀποχτῶντες εἰς τὴν ἐπιτιθέμενον τῶν ἀναιλόρων καὶ τῆς πόλεως, καὶ εἰς τὸν κοσμοκράτορα τῆς πόλεως.

Ἡ καὶ τὰ μὲν ἀνάκτορα καὶ τὴν πόλιν διεφύλαξεν ἐπὶ τὸ ἀκονομικώτερον καὶ ἀσφαλέστερον. Περιέζωσε τὰς μεγάλας δαπάνας, τὰς δοκούσας τρανοτέρας, τὴν μεγαλοφρόνως ἐπιτελεῖν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιφανῶν. Προσκαλέσας ἡμέρας τινὰς ἕνα ἐκ τῶν πατρίων τῆς πόλεως ἐπιφανῶν. Ἐπιφανὲς τὸ μέγα τὴν πόλιν, καὶ ἐπιφανῆς ἐπὶ τῆς δοξολογίας ἐνδυμασιὰ τὸ μέγα, ἀποκάλεσε αὐτὸν ἡδέως." ἐγὼ ἐφίλησα πατρίδα καὶ ὄχι δεσπότας τὴν, ἀποκάλεσε αὐτὸν ἡδέως." Ἐρωτήσας δὲ καὶ μαθὼν ὅτι ὁ μεθὸς τὴν Ἑλλάδιον ἐδέξατο." Εἰρωνεύσας δὲ καὶ μαθὼν ὅτι ὁ μεθὸς τὴν Ἑλλάδιον ἐδέξατο. Ἀθήνησε μέγιστον ἀ-ρόγιον, δίλεξε παραχρῆμα τὴν ἐξόλλεσάν τὴν

φίσορτ τῶν ἐθνικῶν, ἀνέφερε καὶ εἰς τὴν μητρόδοξον τὸ ἄγαλμα τῆς Τύχης, εἰς τὸ ὁποῖον προσήνεγκε καὶ θυσίας, ὡς εἰς δοξίτροπον τῆς πρωτεύουσης θεάν. Εὐθὺς δὲ ἐλέχθη τὴν θυσίαν ταύτην, ὁ ἐδιόκοσμος τῆς Χαλκεντόνος Μαρῖνος, γέρων σεβάσμιος καὶ ὡς ἐκ τοῦ γήρατος λογῆρ, ὀλιγαθὴς παρ' ἑλλήνων ἐνοικιόντα, ἤλεγξε δημοσίως μετὰ μεγίστου θάρρους τὴν ἀσέβειάν τα. Ὁ δὲ ἑλληνικὸς ὄχλος ἐπροσκυνεῖτο ἀκόμα φιλοσοφικὴν ἀνοχήν, ἕως μόνον εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ γαλιλαῖός τα δὲν ἤθελε τὸ ἀποδόσει τὴν ὅρασιν —. Εὐχαριστῶ τὸν θεόν, ἐπανέλαβεν ὁ σεβάσμιος γέρων, ὅτι μὲ ἀξίωσε νὰ μὴ βλέπω ἐνα Ἀπολλῶνα, οἷος εἶναι ἐκεῖνος. Ἐκεῖνα ἀπέρριψαν εἰς τὸν ἑλληνικὸν τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτὸ ἐπίθετον τοῦ Ἀπολλῶνος, τὸ ὁποῖον ἐπιστρεφόμενοι καὶ ἐφεξῆς εἰς τὴν διαμπερεχθείσαν ἄδειν ἀντιχριστιανικῆς πολεμικῆς τα.

Εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην ἀποστασίας, νὰ ἄρχεται ἀποχὴ δόξης μὲν καὶ ἀνάξια τοῦ αὐτοῦ, θυσιαστὴς δὲ καὶ θρεβαρὰ δεῖ τὸ πρόσωπος, καὶ προσάγεται διὰ τὸν χριστιανόν. Ἐπιθυμῶν νὰ ἐξαγγείλῃ σχέσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ χριστιανοῦ, οὗ εἶχε λάβει διὰ τοῦ ἱερᾶ βασιλίσσης, ἐκτόθεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, εἰς ἡμῶν ἐπιστολὴ ἐξ ἀνθρωπίνων θεμάτων, ἄλλα ἐθυσίασεν εἰς τὸν Ἥλιον. Ἀναπτύξας δὲ τὸ ἀγαλματάριον τὴν περιόρθωσιν τοῦ θρησκεύματος τῶν ἐθνικῶν ἐπιδείξας τὴν ἀποχήν καὶ τὸ ναοῦν, καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ τὸν ἐπαίδευεν πολεδαιμονίαν· πολύρριπτος δὲ ἀναφορὰ τοῦ πλήρους τῶν χριστιανῶν καὶ παρεχώρησεν ἀποκαταστάσεις αὐτῶν τὴν ἐκ τῆς ἐξόδου· ἐφήρμοσε τὰ ἐγκαίρεια τῶν χριστιανικῶν ἐπιμηνιῶν, καὶ προσέλαβεν αὐτὰ διὰ τὰς θυσίας τῶν ἐθνικῶν. Τὸν αὐτὸν δίλογον τὸν ἄμφ. Ἡρακλῆς, ὃν ἔφερεν καὶ οἱ πρωτόλοχοί τον, ἐπιπροσωπεύσαντες αὐτὸν ἐν τῶν πρώτων ἱερέων, τέλος μετεχαρίσθη ὡς ἄξιον ἐπιθεμιὸν πρὸς μετανοίαν καὶ ἕξιν τῶν ἐφεκτῶν ἐν τῇ ἀποστασίᾳ τοῦ. Ἔγραφεν εἰς τὰς πόλεις ὡς μέγας Ἡρακλῆς, ὅλα μὲν ἐπιβάλλον ὅλε δὲ ἀποχήν, καὶ ἄλλα ἐπαναχόμενος εἰς αὐτὰς ἀληθῆς καὶ προνομίας, ἐὰν συνελάλουν μετ' αὐτοῦ.

Ὁ φανατισμένος πρόεδρος ἐπὶ τοῦτοις, ὅτε ἐξήρχετο πολλάκις ἐπὶ μεγάλης ὁμίνης ἱερῶν καὶ θυσιῶν, ἵνα λεχθῇ τὰ μυστήρια τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἡλίου· ἄλλα τὸ δημοσιευόμενον καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ πραγματοποιῇ τὸ μέγιστον, παρέπεμψεν αὐτὸν εἰς τὰς γραμματικωτέρας καὶ ἀνακτικωτέρας θεραπευτικὰς λεχείας. Ἐπειτα, ἐπειδὴ τὸ πλῆθος ἱέρων ἐλιπάνθη, ἐθεώρει ἑαυτὸν ἀπὸ μιᾶς ἀρέτης καὶ ὀλίγου ἐπαλόρευεν· ἐπαίδευε καὶ ὑπόφαγεν εἰς ἐπιμελῆ λειμῶν τὸ σπανιώτερα φυτά, ἵνα συμβιβάσῃ τὸ πολύχρωμον.

ἔπειτα

ἔπαιε καθημάγμα καὶ τῶν θυσιαστηρίων τὰ σκευοφόρα ἀφάματα. Εἰς δὲ
τὰς ἐκκλησίας ταύτας παρίσταντο ὅλοι οἱ νεκροφόροι, οἱ βίαιοθανόντες καὶ
οἱ Τόνλες, ἐξ ὧν ἀποτέλετο καὶ τὰς Ὑστερείας. Εἰς τὴν Ἀθήνην τὸν ἀ-
πύχησαν καὶ ἐπάρβαιον παρ' αὐτῷ ἐπαρχιώτας οἱ πιοχρόνιοι ἄνδρες
καὶ αἱ ἀληθόλαροι γυναῖκες. Ἀλλ', λέγει ὁ ἀρ.ᵗ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστο-
μος, ἐξέδοτο ὁ ἐκεῖνος τὸ Δόκλαμμα τῆς παρανομβάσεως τῆς ἀθανασία-
ζούσας, συνέρρευσαν πανταχόθεν οἱ Τόνλες, οἱ Νεκροφόνλες, οἱ βίαιο-
θανόντες, οἱ Μάνλες, καὶ πάντες ὅσοι μετέπρεπτο τὸ ἄρρον τοῦ ἀφύ-
λου καὶ ἀπολεῶνος. Ὅλα σχεδὸν τὰ μέγαρα ἦσαν πλήρη ἐξ ἀνθρώ-
„πων ἀλόγων καὶ φανερῶν. Ὅσοι ἦλθον πρὸ πολλοῦ εἰς ἐφάλμον ἀβ-
„ύθετα, ὅσοι ἔνεκα ἐγκληρήσεων ἐκρεμάντο εἰς τὰς φυλακάς, ἢ ἐρ-
„ρίφθησαν εἰς τὰ μετάλλεια, ὅσοι μετέπρεπτο τὰ ῥυπαρώτερα ἐπιτη-
„δεύματα, ἀνεφάνθησαν αἴφνης εἰς τὰ πρῶτα Ὑστερήματα. Ἀπα-
„ξιῶν σχέδον τὰ μεμεμετᾷ καὶ τὸ συνοφρυῶν μετὰ γραμμάτων καὶ
„ἀρχῶν, διήρχετο τὴν πόλιν μετὰ ἀποκτόνων ἐπιδεικνυμένων
„καὶ γυναικῶν ἀποκλαιομένων [illegible] ὁδὲ τὰ βαθυρώτερα τῶν
„ἐκκλησιῶν ἀπεκρύπτοντο. "

(ἀκολουθεῖ)

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

(Συνέχεια)

Εἰδὲ ὅμως ὁ ἀνώτερος τόλε ἀριθμὸς τῶν χριστιανῶν, τῶν ὀδοιόν ὁ καλογαγκαστορεὺς, ἠδύνατο νὰ διαμονευνεύσῃ τὴν ὕπαρξιν τῶ κρά=τους, ἀλλὰ κ' ἄγρα τῶν σκρεκθέντων κατὰ διαγρῶν, ἐξ ὧν ὁ χριστιανι=σμὸς ἐ μόνον ἐξήρχετο ἀκμαιότερος καὶ ἰκανώτερος, ἀλλὰ καὶ ἐκ μᾶλλον ἐπ=αυξάνετο, εἶτε τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἦτον ἀνωμαλώτερον, εἶτε ὀδ=ονταγωγὸς δογματικὸς εὐκολωτέρ θρέψεν τῆς ἐπιδιωκομένης μεταβολῆς εἶτε πάντα ταῦτα συμβάντων καὶ αὐτοὶ ἀμόρφοι κ' φιλοσοφικοὶ τῶ Ἑλλή=νων ἐκδικήσεως, ἐπέρασαν ἐπὶ τῆς διανοίας τῶ, βέβαιον ἔγραν ὅτι, τοὐ=ναντὶ ἐκδικήσεως, ἐπέρασαν ἐπὶ τῆς διανοίας τῶ, βέβαιον ἔγραν ὅτι, τοὐ=λάχιστον καταρχὰς, ἐδὲν βέβαιον μέσον μελεχρήσθη, ὅπως μεταχειρ=χριστιανὸς ν' ἀποστασθῶσι τὴν ἐξωτερικὴν ἀπεναντίας ἐπενόησε καὶ ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν τὴν κρατοῦσαν καὶ κοσμικωτέραν δογματικὴν ὁ=δον κερδίσῃ αὐτὸς, διὸ ἀναπόφευκτον ἦν ἔχει ἐξορίσει ὁ Κωνσταντῖνος, ὀρθοδόξος καὶ πιστὸς Ἑλληνικὸς, εἰς ἣν καὶ δογματὸς ἐξέπεσεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ τὸν ἐνεθρόνισε μὲ ἐκείνον ζωηρὸ εἰς τὸ θρό=νον αὐτῶν δόξαν, διὸ αὐτὸς ἐκαλέφασεν, ἐπροστάλευε καὶ ἐπιστεύθη ἐπίσης εἰς ἐκείνον τὴν ἀκεστέρειν τῆς συνεργείας καὶ τὴν ἐπι=χαλεφᾶς.

Πλὴν κ' φαινομενικὴ αὐτὴ ἀποβολὴ καὶ ἀποχὴ ἐδέκρυσε βα=θεῖαν καὶ σαλαγκὴν διάνοιαν. Αὐτὸς ἐγνώρισε καλῶς, ὡς σοφὸς θεῖος καὶ σαλαγκὴν διάνοιαν. Αὐτὸς ἐγνώρισε καλῶς, ὡς σοφὸς καὶ ὁ ὀρθόδοξος τῶ Ἀρειανὸς, ὅτι οἱ χριστιανοὶ αἱρέσεις, ἦσαν φύσει ἀδιάφθαρτοι, ἐμείνοντο καὶ ὡς ἄλλοτε ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰ ἄγρια θερία κατὰ τῶν ἀνθρώπων. ἐδοκίμασε κ' ἐπιτραπομένη εἰς ὅλος ἐλευθερία, ἐπιθόσεις νὰ ἐπιφέρῃ τὸ ἄστοχον αὐτῶν μέτρον, καὶ κατόρθωσε τὴν ἐνότητα καὶ ὁμοφροσύνην, νὰ διαλυθῇ καὶ τοὺς χριστιανοὺς σάρκα δικρεμένους καὶ εἰς ἀέναον ἐχθρότητα. Τὸν δεύτερον λαὸν καὶ τοὺς ἐμφυλίους τῶν αἱρέσε=ων σταφαγμένος, θεωρῶν ὡς δραστηριώτατον μέσον ὡς καταστροφὴν τῶ ὀρ=θοδόξου χριστιανισμῶ καὶ ἀνόρθωσιν τῶ δογματισμῶ, ἢ μόνον ἀπλῆς νὰ μαθάνῃ τὸ συμβαίνοντα εἰς πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν κοινότητα, ἀλλ' ἐπέθετο καὶ πάντ τὸ σπέρματα τῆς διχονοίας. Ὅπου ἐπίστευ=σε καθηρῶντο ἄνεμα φαύλης δογματίας, ἢ ἄλλοι κληρικοὶ ἀλληλοφόνευ=το, ἄνεμα σκανδαλωδῶν ἀλοσυρμάτων, ἐπαναφέρετο ἐπ' αὐτὸ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν καθυστέρων τῶν, ἢ ἐπιμόλυνετο ἐν πάσῃ ἡμερίᾳ. Ἄλλοτε ἐπρο=τείνετο τὸν Ποιμένας κατὰ τῶν λαῶν, καὶ ἄλλοτε τὸν λαὸν κατὰ τῶν Ποιμέ=νων, ὅπως διαιωνίσῃ ἕνα τὸν διαιρέσεις καὶ ἐπιτιμήσῃ τὸ θεμέλια

τῶν

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῶν χριστιανικῆς θρησκείας.

Παρατηροῦν ὅλοι οἱ χριστιανοί, μαθητευόμενοι τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσι καὶ ἀναλυόμενοι ὑπ' αὐτῶν, ἠρέσθησαν καὶ ἰσχυρόλογα ἐξ ἡμέρων ἐπιχειρήματα πρὸς ἀναστατώσιν τῶν ὑποστηριζόντων τὴν εἰδωλολατρείαν, εἴπερα διὰ νόμων καὶ ἐξαγγέλων, καὶ ἀποτύπωσα συνάμα εἰς αὐτοὺς τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ ἀμφιβολίαν τῶν ἐπιστημῶν. Ἐνῷ δὲ διὰ τῶν μέσων τούτων ἐπαγρεύετο νὰ ἐξαστενώσῃ τοὺς νόας, καὶ νὰ βυθίσῃ αὐτοὺς εἰς παχυμελάθων ἀμάθειαν, δὲ πολυμήχανος καὶ ὅσα ἄλλα ἠδύνατο νὰ διαφθείρῃ τὰς καρδίας. Πρὸς. ἔφερεν εἰς τοὺς γεροντάνους καὶ ἀρνησιθέους ἡμᾶς, ἀδεκάρικα καὶ ἀγάπη, ἐξ ὧν καὶ τοὺς δεμνοτέρους, συνελάχθησαν ἀνάνδρως εἰς τὴν ἀποστασίαν τοῦ. Εἰς δὲ τοὺς ἀμφιβόλους ἀμφοτέρους τὴν θρησκείαν, ἔδειξεν ἀγάπην τοιαύτην μεγάλην· δίκαια νὰ μὴν ἐνοχλῇ κἀνεὶς αὐτοὺς τοὺς Ἑλληνάρους, τοὺς ὁποίους μὲ τοῦτον ἐπιστεύθησαν ἐπέκεινον· ἔφερε ἐμπρεπεύμενος, ὅλη ἦταν ὅλον μᾶλλον ἢ μέρος ἄξιοι· ἢ ἀγάπη εἰς ἓν δεκέρν τέλον ἦτος ἡ παραφροσύνης, ἐξ ἧς ἦλθε δίκαιον καὶ ρηάρθρωσον συνάμα νὰ θεραπεύσῃ τοὺς αὐτοὺς καὶ ἀντίνους τοῦ. Ἡ προσδεδομένη αὕτη ἐπιείκεια, ἠδύνατο πολὺ καὶ δίκαιος καὶ γραμματικός.

Ὠφελήσεις δὲ εἰς τὴν προσδεδομένης ἀβίας, ἐμηχανήθη καὶ ἄλλον τέχνασμα· ὅπως παραδώσῃ δι' ἀπίστου καὶ τὴν γραφὴν ἐξ τοῦ γαλλικοῦ εἰς ἑλληνικόν. Καὶ ἄθικον ἀρχαῖον ἔφερε ὁ Δεσπότης τὴς τοῦ κόσμου πρὸς τὴν ἐξ τοῦ ἀστρολόγου καὶ τοῦ ἀστοῦ ἐπάτρ. Μετὰ ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀνεῦρε τὸν τρόπον τῆς διαπορεῖς ἤμερον, δίδαξεν ὅλη οἱ προσφυγόμενοι νὰ γράφουν τὰ γράμματα ἄρχιστον πρότερον νὰ προσφέρωσι ἐκ τὰ ἰδίου τοῦ ἐπάνω ἐπιστόλιον ἐπιστολικὸν ἐπιστολὴν ἐγγράφω, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ καὶ ἡμῶν αὐτῶν· καὶ πολλοὶ μὲν γεννᾶται προλεγόμενοι τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν καθήκοντα ἀπὸ τὰ διδάγματα, ἀπέρριψαν αὐτὰ καὶ ἀπίστουν· ἄλλοι ἀσθενέστερον ἀπόκλασιν, προσποιούμενοι ὅλη ἦταν ἀσθενεῖς· πρὶν ἄλλοι ἀπὸ φόβον, ἄλλοι ἀπὸ φιλαργυρίαν, προδόσαντες τὴν συνείδησιν, ἐπεμάσαν τὰ ἔγγραφα καὶ παρέδοσαν τὰ κομμάτια.

Ἐπανεχθέντες ἔτι ἐκεῖ εἰς τὴν γραμματικὴν καὶ συμπόνοντες μετὰ τῶν συγγραμματικῶν τῶν, ἔφερον τὰ πολύφρα αὐτῶν καὶ πάντοτε μετὰ τὴν συνήθειαν τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ· ἐπαναλάβοσαν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πλὴν ἐπεσημηχθέντες ἐπὸ τῶν συνελαύνων τῶν, ὅλη δὲν ἐπιστεύθησαν νὰ ἐπιμαρτυρήσουν ἐκεῖνον, ὃν ἠρνήθησαν θυμάζοντες τὰ ἔργα τοῦτον μαλακόφρονα, ὅτε ἐξεφόντες παραχρῆμα ἐκ τοῦ γραμματικοῦ καὶ συμπερέχοντες τὰς ἀγωνίας τῆς δόξης, ἐφώναξαν. "Εἴμεθα χριστιανοί, καὶ ἀπολογούμεθα νὰ ζήσωμεν καὶ νὰ ἀποθάνωμεν ἐξ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ· τοῦτο μπρέπει ἐνώπιον ὅλου τοῦ κόσμου· ἂν ἠχεῖ πρέπει, ἢ καρδία ἦτο καὶ ἄλλα ἄθεα." Ἔτσι μεταβάντες

εἰς

εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ ῥίψαντες τὰ κομίσματα εἰς τὴν θέσιν τοῦ αὐλοπώλου τὸν αὐλὸν εἰς αὐτόν. Ἐπανάγαντες τὸ δῶρον προτιμῶμεν μᾶλλον νὰ ἀποθάνωμεν παρὰ νὰ προδώσωμεν τὴν θρησκείαν μας. Ὁ Ἑλληνικὸς ἐξαφθεὶς ὡς ὑπὸ κεραυνοῦ, διέταξεν ἀμάτους νὰ τὸν παραλάβωσιν. Ἀλλὰ προαιρούμενος μὲ ὀλίγον καὶ συνειδότως ὅτι ὁ θάνατος εἰς τὸν χριστιανὸν, εἶναι μεγαλύτερον δόξης μὲ τὸ ἀποθανεῖν ἐπιστόμως νὰ τὸν λιμάσῃ, μετέβαλε τὴν διαταγὴν τῆς παραδείσου εἰς ἐξορίαν. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐξορισθέντων καὶ ἀποσταλθέντων εἰς τὴν ἐρημίαν ἦσαν ὁ Ἰωβιανὸς, ὁ Θεμιστοκλειανὸς καὶ ὁ Θύαχνης, τὸν ὁποῖον ὁ ἐρωμένος ἀναγνωσθεὶς μετ' ἐν παρὰ ὑπὸ τῶν δεσμοφυλάκων, ἔκλαυσεν μὲν ἀνεκάμπτως, ἡ δὲ τύχη μετὰ τὸν θάνατόν του, ἀνεβίβασεν εἰς τὸ αὐλοπωλεῖον ἀξέλεμα.

Ἀλλὰ τὸ ἄξιον ἐνὸς σοφιστοῦ μέσα τῆς ἀθυμίας αὐτοῦ, καὶ ἡ φανερωμένη ἀποχὴ καὶ μετριοπάθεια ἀρέσον τὴν κύριόσαν. Ὁ φύσει ἐπιτήδειος καὶ μεγαλόδοξος αὐτὸ χαρακτὴρ, ἔδρεπε τάχιστα ἢ βράδιστα νὰ διαχύσῃ τὸ δρόσινον τῆς φιλοσοφικῆς ἐπιμελείας, καὶ ν' ἀποκαλυφθῇ εἰς ὅλην αὐτὸ τὴν ὀδεμορφίαν. Ἡ ἀλαζὼ αὐτὸ φιλαυθάδεια, μετεβλήθη εἰς μισοπόνηρον καὶ τὸν χριστιανῶν μανίαν. Κακῶς κατῶς ἐγνώριζεν, ὅτι οἱ βίαιοι καταδιωγμοὶ ἦσαν μᾶλλον ἐνίσχυον καὶ ἐδημιούργουν αὐτὸν ἢ ἄλλον ὅμως ἐπιφανεστέρας ἐπὶ τῶν ἀντιχριστιανικῶν αὐτοῦ σκοπῶν καὶ τὸν ἀλόγου φανατισμοῦ τὸν, ἀσεφάστος νὰ μεταχειρισθῇ καὶ ἐκεῖνον.

Ἐξέλεγε μετὰ ἄλλων μὲν νὰ ἐξορίσῃ, ἄλλους δὲ νὰ φυλακίσῃ ἢ νὰ παραδώσῃ καὶ ἄλλους νὰ δημεύσῃ τὴν περιουσίαν, καὶ τὰ τέλος ἐπὶ τὴν ἀδικίαν εἰς τὸν τραπέζας τὸν. Ὡς νὰ μὴ ἦτον ἀδικος ἀποφασίσας, προσέθετε εἰς αὐτὸν καὶ τὴν χλεύην, ὅτι ἡ πλουσία ἦτο θησαυρὸς διὰ τὸν χριστιανὸν, οἵτινες κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐπιμελοῦντο δεδαπανᾶν ὡφεῖλον νὰ ἐμπαλαλάξωσι τὰ πάντα ἕνα σόμον τὴν ψυχήν των. Ἡγνόει, φαίνεται, ὁ σοφιστὴς Ἡμερὸν, ὅτι ἡ ἐμπαλάγησις ἔπρεπε νὰ ἦναι ἐκουσία, καὶ ὄχι νὰ γίνεται δι' ἀναγκῆς ἢ πλέσεως χεῖρῶν ἀδίκων. Πολλοὶ ἐν τῶν καταδιωκομένων ἐξέκλεον ὑπὸ τὸ βάρος τῶν βασανιστηρίων. Εἰς τὰς Σάρδεις οἱ Δεκιανοὶ ἐπιεζῶντο πρὸς ἀρνήσεις τῆς τοῦ ἕνος νὰ ὑπερβῇ εἰς τὰς κακοπραγίας καὶ τὰς δυστυχίας, ὅπως τὸν ἔθελε εἰς αὐτὸν καὶ τὴν χλεύην, ἀλλὰ ἔλεγε ὅτι ἡ πλουσία τὸ θησαυρὸς διὰ τὸν χριστιανὸν, οἵτινες κατὰ τὰς ἐποχὰς ἐπιμελοῦντο δεδαπανᾶν ὡφεῖλον νὰ ἐμπαλαλάξωσι τὰ πάντα ἕνα σόμον τὴν ψυχήν.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ λαχόλιον καὶ τὴν χώραν ἐκείνην, ἀνεπόχη καὶ ἔσπευδε τὰς προπαρασκευάς, ἂν καὶ οἱ φίλοι τὸν ἐπαρρύνετο νὰ τὸν μελετήσωσιν καὶ ἀπολήψωσιν ἐπὶ τοιαύτην ἐπιχείρησιν, ἀλλ' αὐτὸς ἐπιμένων τὰς συμβουλάς των, εἰς ὑπαγορεύσεις φυκτῶν ἐπιδάλων, ἐπείθετο μᾶλλον εἰς τὰς προτροπὰς τῶν Μάντων, καὶ ἐδίδου τὸ φιλοσόφον Μαξίμῳ, εἰς τὰς ἐπιφανείας ἀπαντήσεις τῶν Χρησμῶν τῶν Δίκης, τῶν Δελφῶν καὶ τῶν Δωδώνης, καὶ εἰς τὴν ἐπιστολὴν αὐτὸ ἔλεγεν, ἵν' ἔχῃ δοκιμάσῃ καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν.

Μὲ τοιαύτας μωρὰς προφανείας καὶ ἐξάλλους ἐλπίδας, ἀπῆλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ τὸν Μάϊον τοῦ 363. Πρόχειρον δὲ διὰ τῆς Χαλκηδόνος καὶ τῆς Λαρίσης ἢ Λυδίας, πόλεως περιωνύμου διὰ τὸν θάνατον καὶ τὸν τάφον τοῦ Ἀννίβα, ἀφίχθη εἰς τὴν Νικομήδειαν, ὅπου νέος ἔτι ἦν ἔτι ἐνδιαλρίβῃ ἐπὶ τινα ἔτη. Παραλυπεῖν δὲ δὴ ἔνεκα προσφάτου τινὸς συμφορᾶς, ἐπειδὴ ἄκμο ὑπῆρχεν ἐρεὶ σωρὸς ἐρειπίων, καὶ ἀναπολῶν τὴν ἄκρα χαριεστάτην καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς, συνεπνίγετο, ὡς λέγεται, μέχρι δακρύων, καὶ ἐκφέρηνεν ἀπὸ στόμα διὰ τὴν ἀνοικοδόμησίν της. Ἐντεῦθεν ἀποχωρῶν τὴν πορείαν τοῦ διὰ τῆς Φρυγίας καὶ Παφλαγονίας διέρχεται ἐπέρχον εἰς τὴν πρωτεύουσαν ταύτης Παιπάρχειαν, τῆς ὁδοῦ ἐν πάλαιον, ὅπου ἦσαν σκεδὸν Ἕλληνοι, ἔτυχον παιδαγωγοῦ τῆς Νοῦς τῶν ἐθνικῶν. Ὁ Ἑλληνὰς φιλόσοφος μετ' αὐτῶν, ἐφέρετο πρὸς ἐμπορίαν, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου ἔτυχε δόξης εἰς τὴν πόλιν ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἐρμαίαν Παφλαγονίαν ἐφθάσεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἀρμενίας Ἀρτάξατα, περιέρχεται τὴν πόλιν ἐκείνην ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀννίβου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκείνη ἐκρατεῖτο ἡ ἐξαίρετος τῶν Ἑλλήνων ἐπιστήμη καὶ ἡ φιλία πρὸς τὴν ἐλευθερίαν

τῶ Διὸς, καὶ λαβοῦσα ἐκεῖ θυσίαν πανηγυρικῆ, ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἅμα παρεκελεύσῃ εἰς τὴν πανήγυριν τῶ Ἀπόλλωνος, λαμπρύνων καὶ ἴδιος περὶ τὸν Ἀπόλλωνα εἰς τὸ ἀπέχον δύο ἐν τῆς πόλεως λεύγας (40 γάλλια) Δρομάτιον τῆς Δάφνης. Τὸ Δρομάτιον τοῦτο ἦτο κατὰ τὴν Ἀρμενίαν, πόλις ἄλλοτε τῆς Ἡρακλείας, εἰς ἣν Σέλευκος ὁ Νικάτωρ ἔφυτευσε πολλὰς κυπαρίσσους, καὶ Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς ἔκτισε τὸ Βασιλικόν τε· καταπραΰνων ὅμως ἔνεκα τιμῆς, συμβάντος ἐκεῖ Τραϊανοῦ, ἀπέφασιν ἔκλυσε μικρὸν Δρομάτιον, σῆμα δεύτερον καὶ διὰ τὴν εἰς αὐτὸ λαμπρύνειν τῶ Ἀπόλλωνος πανήγυριν, καὶ διὰ τὴν καλλονὴν καὶ λεπτότητα τῶ παραδείσου τοῦ, τοῦ ὄντος ἡ περιφέρεια ἦτον 80 γαλλίων.

Ὁ παράδεισος οὗτος ἦτον ἱερὸν ἄλσος συνηρεφὲς ἐκ δαφνῶν καὶ κυπαρίσσων, εἰς τὸ ὁποῖον τὸ ἀδιάσειστον ὑπὸ τῶν ἀγραπτῶν ἀνέμων ἐπέκεινα, ἐκαθηστοῦ πολὺ ὁ Ἀπόλλων καὶ ἐθρήνει τὴν ἀπώλειαν τῆς κόρης τῶ Πάνδωρος μεταμορφωθείσης κατ' αὐτὴν τῆς εἰς Δάφνην, ὅπως ἀποφύγῃ τὸν ἔρωτά τῶν. Ἐκ τῶ μυθολογουμένου ἴσως τούτου γεγονότος, ἢ μᾶλλον ἐκ τῶ πάντος τῶν δαφνῶν, ἐκλήθη καὶ τὸ ἱερὸν ἄλσος χωρὶς Δάφνη. Διαρρεόμενον ὑπὸ πολλῶν πηγαίων νεμάτων καὶ ἀγάλλοντος ῥεύματος, προσαρδεύον τον ὑπὸ τὸ πυκνὸν τῶν δένδρων φύλλωμα, καὶ ἐκβαλόντων εἰς τὸν παρακείμενον ὀρόντην, καθίστανον αὐτὸ καὶ ἐν ἄκρῳ κατακαλόκαιρι θέρους προσφόλαφον καὶ ἡδὺν εὐάρεστον. Τοῦ δὲ ὑπόγειον ὕδωρ ἄλλα δεύτερον ἐπεκόπτετο καὶ κατεβίβαζον τὸ ὕδωρ, καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν ἀρωματοφόρεν ὀσμή, καὶ ἡ τῶν διαχεομένων ὑπὸ τὴν σκιὰν εὐωδία, καὶ ἀναπνοὴ αὐτῶν, ἀπὸ πολλοῦ ἐν τοῖς ὑπόνοις τῶν προσερχομένων, καὶ ἐπιστεύετο ὅτι τὸ χωρίον αὐτὸ τοῦτο προσωρισμένον διὰ τὴν θρησκὴν καὶ τὴν ὑπεδάφεια. Ἐκεῖ ὑπῆρχεν ἡ ἱερὰ θεραπεία, τῆς ὁποίας τὸ πνεύμενον ὕδωρ ἐχορήγει τὸ χάρισμα τῆς προφητείας· διὸ ἐξ αὐτῆς, ὡς φέρεται, ὁ Ἀδριανὸς καὶ προϊδὼν ὅτι ἔμελλε νὰ βασιλεύσῃ, ἔκτισε τὴν πηγὴν τοῦ μὲ μέγας ὑπερμεγέθεις, ὅπου, μὲ συμμετόχους καὶ ἄλλους ἐν τῶ αὐτῶ τόπῳ· ἀλλ' ὁ Τραϊανὸς διέλαβε καὶ ἀπόκλεισεν αὐτήν, ἐξ ἧς ἔπιε καὶ μέχρι νῦν, ἀλλὰ δὲν κατέλιπε καὶ προϊδὼν καὶ τὸ θριαμβικὸν συμβάν, τὸ ὁποῖον μετ' ὀλίγον ἐφέρετο τὴν δυστυχίαν αὐτοῦ.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶ ἱερῶ τοῦτο ἄλσους ἱδρύθη ὁ μεγαλοπρεπὴς τῶ Ἀπόλλωνος ναὸς, ὃν ἔκτισεν ὁ πανσεβάσμιος Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς καὶ προσδωρήσας πανάρχαιον ἀναθήματον ἄσημον τῶν Συρίων. Ἄπαξ δὲ ὁ λαὸς τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς συνήρχετο κατὰ τὴν μετὰ Δίον ἑπτὰ ἡμέρας ἵνα τελέσῃ ἐκεῖ τὴν πανήγυριν, ἥτις διήρκει ἐπὶ ἡμέρας. Οἱ πολῖται προσαρασκευαὶ, τὰ ἄσματα πρὸς θεοῦ σφάγια, οἱ ἄρθονοι σπονδαὶ καὶ τὰ πολύτιμα μύρα, οἱ χοροὶ νέων μειραγωγούντων καὶ νεανίδων παρθένων ἐπιτελούμενοι, αἱ πολυδάπανοι τρυφαὶ, ἡ μέθη καὶ ἡ κρα-

πάλη

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ράλη, καὶ αἰσχρὰ ἔργα καὶ εἰς ἄστρον ἀρχήσας, ἦσαν τὰ δεινοτέρα ὄργια, δι' ὧν ἐξαλείφετο ὁ χριστοπρεπὴς Θεὸς ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν καθ' ὅλον τὸ ἐπίλοιπον τῆς βασιλείας· ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ αἰδὼς ἦσαν ἐξωτερικοπορεύειν· ἐὰν δέ τις λυχαίως ἀπαντήσῃ, ἀπεστρέφετο ὡς κακὸν σύμβολον· μόνον αὐθάδεια καὶ ἀσεβεῖς ἦσαν ἡ παρανομία, καὶ ἡ παράφορα καὶ ἀλυσιτελεῖς ἡδοναί.

Ἀναχωρῶν ὁ Ἰουλιανὸς μετὰ τῶν ἱερέων Ἄρχῶν ἐκ τῆς Ἀντιοχείας, καὶ διευθυνόμενος πρὸς τὸ χωρίον τῆς Δάφνης, εἰσῆλθε ἐκεῖ ἐπὶ ἐπιλόγῳ τῆς εἰρήνης τὸ ἀρότρον καὶ τῶν συνήθων θυσιῶν, ἔθεσεν εἰρήνη καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα ἐν τῷ ναῷ, ὅπως ὡς μέγας Ἀρχιερεὺς ἐκείνου πελεκῶν θυσίας· πλὴν μετ' ὀλίγας αὐτῷ ἀπορίας καὶ ἀμηχανίας, ἡ μόνον παρεπόνουν ὅλον ἀφίχθη πανὶ σχεδὸν ἐρημίαν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ναῷ ἦλθεν ἄλλον εἶδος πρὸς θυσίαν, ἀρνὶ μίαν μόνην χῆνα, ἣν ἔγκε φέρει ὁ θόλος! Ὁποίαν θαυμασίαν καὶ ἀθυμίαν μεταβολὴν ἐδείκνυεν ὁ χριστιανισμὸς διὰ μόνου τοῦ ἐρημικοῦ περιγράμματος, τῆς ἀληθείας καὶ τῶν πρώτων καὶ εὐαγγελικῶν αὐτοῦ ἀρετῶν! Καὶ ὅμως ὁ ἀρνησιθεὸς Ἡγεμὼν ἐπέμενεν εἰς τὸ ἄλογον πατρικάλι, καὶ ὅλεθρον ἀθυμῶν, ὅλα δὲ ἀγανακτῶν διὰ τὸν ἀπροσδόκητον αὐτὸν τοῦτον ἐορταζόμενον θεῖον παρεφρόνησε μεγάλα ἐπιλαὶ τῶν καὶ κακὰ τῶν Ἀντιοχέων, ἐπὶ ὀδύνῃ ἀνεκαίετο ἡ καρδία σχεδὸν χριστιανός.

Καὶ δὲ παρεκινήθη νὰ λεηλατῇ ἐν τῷ ναῷ τὴν θεσίαν ἔκεν πλούσιος καὶ μεγαλοπρεπὴς ἐν ἔρατι, ὅλης καὶ τὸ ἔδαφος τὸ Ἀπόλλωνος ἀπελίμπρυνε, καὶ ὅσα ἄλλα ἐχρησίμευον εἰς διακόσμησιν τοῦ ναοῦ· μόνοι οἱ τοῖχοι καὶ οἱ κίονες ἀπέμειναν ἐκ τῆς μεγαλοπρεποῦς αὐτῆς ὀμορφιᾶς. Ὁ ἀνιψάλιος τελεσφορήσας ὑπὸ τὸ φορτίον τοῦ, συνέλαβεν ὑποψίας κατὰ τῶν χριστιανῶν, καὶ σκεφθόμενος ὅτι αὐτοὶ ἔβρεξαν τὸ πῦρ, ἐξέφθη ὑπὸ τοιαύτης μανίας, ὥστε παραχρῆμα διέταξε νὰ σφαγιασθῇ ὁ μητροπολίτης τῆς Ἀντιοχείας, καὶ ν' ἀφαιρεθῶσι ἐξ αὐτῆς τὰ ἱερὰ σκεύη, ἄλλα βεβηλώσας καὶ ἀναξίως, καὶ δεμένους αὐτὰ εἰς τὸ ἐθνικὸν, ἔκαψαν ἐμπαιγμοῦ. "Παρακινήσατε μὲ πολλὴν μεγαλοπρέπειαν οἱ Ταρσιανοὶ πανηγυρίσατε καὶ χαίρετε τὸν υἱὸν τῆς Μαρίας."

Μὰ λοιπὸν ὅμως φαίνεται, νὰ πρόβῃ ἀμέτρους καὶ εἰς φυλακίσεις καὶ χύσεις αἱμάτων, παλίφορον εἰς ἕτερον ἀκρὸν καὶ ῥυθμὸν μυστικόν, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἐπίσης συνταχτικὸν πρὸς παλαιοτικισμὸν τῶν χριστιανῶν. Ἐμόλυνε τοὺς πηγὰς τὸ Πρυτανεῖον τῆς Δάφνης, ῥίψας ἐντὸς αὐτῶν ἐκ τῶν μεγαλοβάρων σωρῶν τῶν ἐρειπίων, καὶ μολύνας ἀποκρύβως μὲ τὸ μεγαλοβάρια αὐτῶν ὕδατα τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ πολύτιμα ἐμπόρια. Οἱ χριστιανοὶ ἐπροσπάθησαν μὲν σφόδρα διὰ τῶν βελτιωτέρων πολιτικῶν πράξεων, πλὴν ἐνθυμούμενοι τὸ τῶν ἀποστόλων, "ἃ ὁ θεὸς ἐπιτάττει οὐ μὴ ποιήσω," ἐξεπιστρέφοντο νὰ μεθοῦν ἐξ αὐτῶν. Δύο ὅμως ἐκ τῶν συμπαλοφυλάκων

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μων τον, ὁ Ἰνβαντῖνος καὶ Μαξιμῖνος, ἀρχιστράτηγοι ὀνομαζόμενοι διὰ τὴν ἀνάξιον ἐκείνην πρᾶξιν, καὶ καταφρονήσαντες καὶ αὐτοῦ προσκυνήθησαν ἀρετῶν ἐνώπιόν του, καὶ ἀναιρούμενοι ἀπώλεσαν μετὰ θάρρους καὶ παρρησίας. Βαστῶ, ἔφασαν πρότερον ν' ἀντιλαχθῶμεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ νὰ ὑπερασπίσωμεν τὸν θρόνον σου πρὸς δόξαν τοῦ ὀνόματός σου, ἀπόλεσαν τὸ θρόνον καὶ αὐξήσαν τὸ κράτος, ἀλλ' ἡδέως ἀποθνήσκομεν τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ σοῦ, θέλομεν κατορθώσει τοῦ ἔθνους !" Ὁ Ἰνβαντῖνος ἀπεφάσισε νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν γενναιότητα καὶ ἀρετὴν τῶν δύο τούτων ἀξιωματικῶν πρόθυμος ἀπὸ τὴν ἐλευθεροτοκίαν του, ἀλλὰ διὰ νὰ καμάσῃ τὸ κατὰ τῶν χριστιανῶν μῖσός του, ἐκαρατερίσθη αὐθάδης καὶ ἔμπιστος σεβαστῶν, δέλεξε καὶ τοὺς ἐφόνευσαν μετὰ θανάτου.

Εἶναι τοῦτο, ὡς τὰ θηρία ἄλλα μόλις ἄλλα μυθῶν ἀνθρωπίνου εἴδους, ὁρέγονται ἢ μᾶλλον αὐτῷ, κατάχω καὶ ἐκεῖνος ἀκράτητος, καὶ ἥρπαζε τὸ τοῦ τραγᾶ καὶ τοῦ κατακυρρέτ. Ὅλοι δὲ ἐβασίαζον ὡς αὐτὸς ἦν τὴν ἔνδοξα, ἢ ἐξωρίζετο, ἢ φονεύετο, ἢ καταδιώκετο ἐκ τὴν βασιλικήν καὶ τὸν θάνατον. Ὁ Βονόσος καὶ ὁ Μαξιμιανὸς, ἀποδοκιμάσθεντες ἀφαιρέσεσιν ἐν τῇ συμφοίας τον τὸν πατέρα, ὃν ἔχει γραφέν ἐκ αὐτὸν ὁ Κωνσταντῖνος, ἐπαλληλοφόνθησαν ὡς κατάρατοι, καὶ ἀπὸ τρόπον ἐμφανέστατον ἐβεβίσθησαν ἀπὸ ἀκόμη τὴν ἔδραν, καὶ ἐδὶ λέγεται ἀποκεφαλίσθησαν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐβασανίσθη καὶ ἐκρεμάσθη καὶ ὁ Ἀρβάνιος δοῦξ (γραμματεὺς τῆς πόλεως), δι' ὅσα ἔχει συνθέσει ἔνδοξα ἐπὶ τῶν προκατόχων τὸ Ἰνβαντῖ.

Ὁ διερχόμενος διὰ τῆς Ἀντιοχείας πολλοὶ Ἕλληνες ἔγραφε σχετικὰ κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ Γρηγορίου τὸ Ναζιανζηνοῦ, ἐπὶ τῶν διωγμῶν τῶν Χριστιανῶν, ὡς ὁ σκληρόθυμος αὐτοκράτωρ ἐφόνευεν ἢ ἔκαιεν ἐν πυρῷ νυκτός. Διάφοροι βασανισμοὶ τόσοι μυρίοι τῶν ἀνακτόρων, ὡς χαράγματα, σκήπτρα, φρέατα καὶ βάραθρα, ἦσαν ἐπίσης γεμάτα ἐξ ἐλέων νεκρῶν. Ἄστρα νύκτας ἐξ ἀρχαιοτέρων τῶν χρόνων ἐθυσιάζοντο, ἵνα λεχθῇ τὸ βδελυρὸν αὐτὸ μυστήριον, καὶ μανιώδους τὴν πρὸς προγνώσεως τὸ μέλλοντος ἐπιθυμίαν καὶ μοχθηρὸν πρόγραμμά τον. Τὰ πλῆθη ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων θηβαϊκῶν βιβλίων μετεφέρθησαν μετὰ τὸν θάνατόν τον, ἀνεκαλύφθησαν μετὰ τὸν θάνατόν τον, ὅλα εὑρέθησαν καὶ ἐν τῷ τῶν ἀναλόφων κάστρα μετὰ πρανίων, καὶ φρέατα πλήρη πλουσίων.

Εἰς τὴν Τριβόλιν, τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν Θράκην, τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Συρίαν ἐχύνετο ἀπαύστως ἀφθόνως τὸ αἷμα τῶν χριστιανῶν· οἱ ναοὶ αὐτῶν ἐβεβηλώνοντο, ἐκαταβάλλοντο καὶ καταδαφίζοντο· οἱ δὲ τῶν ἐθνικῶν ἀνωμοιόμορφοι, καὶ ἀναίσχυντοι ὅσοι ἦσαν ἀγγελθῇ ὑπὸ τὸ μεγάλον Κωνσταντῖνον καὶ τῶν υἱῶν τον. Ἡ ὑπὸ τὸ κατόχον τῶν Ἰνβαντῖ παρεχωρηθεῖσα

δόξαν

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δοῦναι ἐλευθερίαν τῷ φρουρήματος, μετέβαινεν εἰς ἀκαρίαιον ἀθροστοφίαν, καὶ εἰς ἀρχαιοτάτας ὕβρεις καὶ βλασφημίας. Οἱ ἑβραῖοι αὐθαδέστερον ἢ ἐν τῇ προγενεστέρᾳ τῷ κόλουφάλορος, ἐπολίτευτο πολὺ βιαιότερα διὰ γενναιοτέρων καὶ βλασφημιῶν κατὰ τῶν χριστιανῶν. Ὅσοι δὲ ἐκ τούτων προσέφευγον εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ ἡγεμόνος, ἔπιπτον παρ' αὐτῷ τῶν σιγμῶν καὶ χλευασμῶν ἐν τούτῳ ἀπάντων. "Ὁ κύριός σας ἔγραψε ἡ ὑστερινή, ἂν σᾶς παραγγείλῃ καὶ ὁ θεός σας."

Ἀδριανὸν, ἔνεκα τοῦ πρώτου τῶν χριστιανῶν νὰ κυρίῃ τὰς συνεφόρους. Ἐκεῖνος, ἐξορμήσας τὰ κέντρα αὐτῶν τοὺς Ἑλληνόφρονας, ὅπως ἴδω παρακύψῃ αὐτάς. Ἐν, ἐξορμήσας τὰ κέντρα αὐτῶν τοὺς Ἑλληνόφρονας, ὅπως ἴδω παρακύψῃ αὐτάς. Ἐν τῷ Καλεδόνιῳ πόλεμον τὸν Μέγαν Ἀθανάσιον, ὃν πρὸ μικροῦ ἔχει ἀναστήσει ἐκ τῶν ἐξορίας, καὶ ἀποκαταστήσει εἰς τὴν ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ἕδραν αὐτοῦ. Γράφων δὲ καὶ αὐτὸς πρὸς τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς ἔλεγεν. "Ἐπορεύθημεν τῇ ἀρετῇ παρὰ πλησίον, ἡ ἐν ᾧ ἔχει ὡς θαρσαλέον τὸν Ἀλεξανδρον, καὶ πορεύεσθε τοὺς "Ἕλληνας μετὰ τῶν ὑφόρων Ἕλλος Βασιλέως τῶν Περσῶν, δεῖ ἀποστεῖλαι τὸ "Ἕλληνον μετὰ τῶν ὑφόρων Ἕλλος Βασιλέως τῶν Περσῶν, δεῖ ἀποστεῖλαι τὸ "παράδειγμα· καὶ ἀπόχωρεῖν, μὰ τὸν θεόν, ἢ οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ὁρμᾶ: "Ἕλλον Ἕλληνα. Ἐὰν ὅμως ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐμπιστεύεσθε εἰς τὰ δόγματα αὐτῶν "τῶν ἀγγελῶν, τοῦτο ἡμέτερον, ἀλλὰ [illegible] περὶ τὸ Ἀθανάσιον..... Ὁ "ἀνθρωπίνος αὐτός, ὅστις μὲ πίστιν τῶν [illegible] τὴν ἀναμεμιγμένα εἰς πολλὰς "ἀνθρωπίνους δόξαν νὰ προξενήσῃ [illegible] λαμπρά". Πρὸς δὲ τὸν Ἔπαρχον τῆς Πρόσεν ἔγραφε τοιαῦτα· "Μὴ [illegible] αὐτὸν τὸν λαμπρόν τῶν ἀθανασιανῶν ἀλεξανδρείας, καὶ μὲ ἄλλον μεγαλείαν παραφορίαν, δέλαλλον αὐτὸν νὰ τὸν φονεύσῃ, ἀλλ' ὁ ἄγιος ἐξῆλθεν πρωφείς τῆς πόλεως, ἐκεῖθεν ἐν τῷ ἐξοριστῷ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

Ἐὰν κατοπιν νὰ διαφύσῃ τὰς θείας τῶν Εὐαγγελίων προφήτας καὶ νὰ φράξῃ ἀναμεταξὺ εἰς τὴν πρόοδον τῶν χριστιανισμῶν, ἐπιχείρησε ν' ἀνοικοδομήσῃ τὸν Ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὰς θυσίας καὶ τὰς θείας τῶν ἀρχαίων Ἑβραίων πόνων. Ἐπιλέξας ποιόν ἐν τῷ διαφόρων τῶν πρέπει μεγάλας καὶ ἐρρέτας, ἐπέστειλεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἐπιφανείαν τῶν Κόμπλος Ἰουδαίων ἐν τῷ Ἱεροσολύμοις δέλαβε τὰς θυσιαστηρίας νὰ ἀποχωρήσῃ τὰς ἀναμνήσεις δικάνας. Ἔγραψεν εἰς τὰς ἀποστόλους Ἰουδαίους νὰ συνέλθωσιν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν ὅπως συναθροίσῃ πρὸς τὸν λαμπρὸν ἀποφασίσωσιν τὸ ἔργον, καὶ συνάμα ἐπιστρέφωσι

γοδρὶς δὲ ἐν τούτῳ σεισμὸς ἀνέτρεψεν ἐκ θεμελίων τὸν ἀναγορόμενον Ναόν, καὶ πάσας τὰς ἐπανεχούσας ὑπόλοιπον τὰς οἰκίας, ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῶν ὀδοιπόρων καὶ πλήθος ἐξ αὐτῶν ἐλάφησαν. Ὡς ἀκούσαντα τὸ ἀποτόμημα τοῦτο, ἀπὸ μάλιστα τῶν αὐθάδων Νεβρὼδ ἐν τῇ πόλει Βαβυλῶνι, ἐλεμπράθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς θείας δικαιοσύνης.

Υἱὸς ἕτερος δευτέρου σεισμοῦ διεσωζόθη Ἀντιοχόνος καὶ ὁ Κωνσταντινόπολις, ἀναγράφει τὸ ὄνομα τοῦ Νικαίας, καὶ καταρρεόθη ἐν νέῳ ὁ ἀναγορευόμενος Νεοκαισάρεια: Ὁ ὁμώνυμος αὐτῷ θεῖος, ὅτε ἔρχε κλαγγὴ τὸν Ναὸν τοῦ Ἀπολλωνος, καὶ μελαχρωσθεὶς πρὸς σεισμοῦ τὰ ἱερὰ σκεύη εἰς ἀναξίας χρόνους, καὶ ὁ συνέσοχος αὐτῷ Παρίας Εὐτύχιος, ἐξεμέρισαν ἀμφότερον τὸν ζῆν, ὁ μὲν ἐξ ἀποσχηματίας, ὁ δὲ ἐν δραμοτάτων ἀγωνιόνων. Ὁ ἐπίμετρον δὲ ὅλων τῶν συμφορῶν, ἐνέσεισε καὶ πέτρα καὶ λαμπὸς εἰς ἅπασαν σχεδὸν τὴν Ἀναλαμίν. Ὁ αὐτοκράτωρ μὴ θέλων ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν θεῖον βραχίονα, ὅτις τὸν ἐρράπισεν, ἀνησύχη μὲν καὶ ἠγανάκτη, ἀλλὰ δὲν ἐπάρεθε καὶ ἡ ἐπιμονή αὐτοῦ.

Ἡ Ἀντιόχεια ἐν τούτῳ, εἰς ἣν ὁ δεξιὸς ἀγκαλὸς κατεπάγη τὸ ἄλλον τῶν ἱερείων, ἔπαθε δευτέρον πάσης ἄλλης πόλεως ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ Σόριανος ἤτε σωστὸς ἤτε δορίως σκεπόμενος, παρεπάξαλε πρὸς ἀναίρεσιν αὐτῆς τὸ ἴδιον ἀμφότερον μέτρον, τὸ κοῦφον καὶ βαρύ· καὶ ἐπιτυχὴς ὁ σκέπων πρόλαβον, συνέλεξε πᾶν ἐν τῷ βαρύτατον ἀστεροειδῶς τῶν θεοτόκων ἐμέρισε τῶν ὑστέρων βερῶν τῶν ἐπιλοίπων. Ἡ ἐπόλεμος μονὴ ὄρους αὐτῆς βλάβλεπε τὰ συμμέτρα τῶν ἐμπόρων, ἐπερίμενε καὶ τὰς παρεπόσκοπεῖς αὐτῶν ἐπιστρόφης, καὶ κατέλεξεν ὅλα τὰ ὄντα σκευάλεμα. Οἱ ἐπιλοιποί, ἄλλοι τινὲς τῶν φύσει ἄγροι καὶ σκωπτικοί, διεσπάσαν ὀστῶν τὴν πόλιν καὶ τὰ παπιμαλάλων, διεκωμωδοῦντες καὶ γελοιογραφοῦντες τὸν αὐτοκράτορα, ὃν ἐθεώρουν ὡς προλαίτιον τῶν δεινῶν τῶν. Σωνέβαλον δύφορα γι: χαρακτήρια, δι' ὧν ἐπάρον αὐτόν, ὅλα μὲν Κέπρος ἢ σωρεῖτον, ἔνεκα τὸ μικρὸ ἀναστήματός τε· ὅλα δὲ Τραγοσύγκρα, ἕνεκα τὸ φιλοσεμνοῦ γενέσθε· καὶ ἄλλα σφαγία ἢ προσόψεν, ἕνεκα τὸ πλήθος τῶν ὀσίων ἐθυσίαζεν ἐκεῖ. Ἄλλα πάλιν ἐκλείαζον αὐτόν ὡς παρεπαλτοῦλα μὲ μεγάλα βήματα, ἐνῷ ἦτο σωρεῖτος, καὶ σοκάκης μὲ ἀναρρεόντα σοβαρόλιλος, ἐνῷ σπρωμοσθεῖτο ὑπὸ πλήθους φάλλων καὶ ἐπαιρῶν.

Ὁ Ἡρακλεωνὸς φέρων βαρέως τὴν δραμόλυσα τῶν σκεμμάτων τῶν, ἤθελε καταλαρχὴς νὰ λεμεσήσῃ μέσα ἀόρατος τὸν Ἀντιοχῆ, πλὴν μεταμεμελήθη, ἀπεφάσισε ν' ἀντιδικήσῃ μεγοφωνῶς. Σωνέλαβε καὶ αὐτὸς πάλιν ὑπὸ τὸν λίθον Μ: ποσόμον, ἤτοι μέτρον τὸ πάχος, δι' ὧν ἐπέγραφε μετὰ σκεμοχόλου μόνος τὰ κακὰ τῶν Ἀντιοχέων ἐπαθλήματα. Τὸ Πόνημα τοῦτο, κάτι γεγραμμένον μετὰ γραφομολάτα καλάμου, ἐπαλλοῦσε ὅμως πρὸς τὴν ἀξίας τῶν,

ὡς

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὸς ἐν τῷ στρατῷ πάθος καὶ τὴν κατάληψιν, μετ' ἣν ἐπαρέλαβε τὴν μικρόλογα ἐπιστρατεία. Πολὺ διαφόρου σημασίας ἦταν ὁ φιλοσοφικὸς μῦθος, ὃν συνέλεξεν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν οἱ Καίσαρες. Τὸ ἔργον δῆλον πρῶτον ἐφαίνετο ὑπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ μυθιστόρημα, ἦτον ἐν τῶν ἀξιολογωτέρων τῶν ἐποχῶν ἐκείνων διὰ τὴν εὐφυΐαν, τὴν χάριν καὶ τὴν ὑψηλοτέραν τῶν διδασκαλιῶν. Ἐπόθησεν ἡ αὐτοκρατορία, ἵνα συνεμορφώθῃ τόλμα ὁ Ἑλληνικὸς μὲ τὰς σοφὰς διδασκαλίας τοῦ βεβήλου! Καὶ ἐν ἀνθρωπόλοις ἤθελεν ὑποφέρει ὀμφύλεμα, καὶ αὐτὸς ἤθελε κρυφθῇ ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἐπιεικέστερον. Ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ πλέκτοι τῶν βουλῶν, ἀνακοινώσαντες συνήθως διὰ τὸ πρακτικὸν βίον τῶν, ἐφλυαρίσθησαν διὰ τὸν φόβον τῶν γραφῶν.

Ἐν τούτοις ἐπρυτάνευεν ὁ καιρὸς, κατ' ὃν ἔμελλε ν' ἀπέλθῃ ἐν τῷ Ἀνατολικῷ κόσμῳ πρὸς ἐξαφάνισιν τῶν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατειῶν αὐτοῦ. Ὁ κύριος, ὁδεύων τοῦ ἐμπόλου ἐκ μέλιτος, ἔλον ἐκεῖ ἐκ τὸ ἔθνος. Ἀναχώρησε γοῦν πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους μετὰ πολυαριθμοτέρου στρατοῦ, διότι κατὰ τὴν ἐν τῷ πόλῃ ἐκείνῃ διαμονήν αὐτοῦ, ἦλθε πρεσβευτὴς τῶν Περσῶν, ἀλλὰ πρὸς ἀνάκλησιν τῶν χριστιανῶν, καὶ τὸν ἡγεμόνα καὶ ὅλους τοὺς ἐνόρκους τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ.

Μετὰ πενταήμερον ἐκστρατείαν ἐφθάσαμεν τὴν Ἱεράπολιν τῆς Συρίας, ἐκ ἧς ἐπέρασε τὸν ποταμὸν Εὐφράτην, ἰδόντες πλοῖα ἐκεῖ τὸν καὶ ἐφέρετο ἐκεῖ πολὺς στρατὸς πεζικοῦ, ἱππικὸν καὶ τροφοφόρα. Ἐκεῖθεν ἐπροχώρησε πρὸς τὴν Χαρρᾶν τῆς Μεσοποταμίας, ὅπου ἄρχει κατὰ τὸν Ἀβραὰμ Θαρρά. Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἐπιδείξας ἡμέρας τινὰς ἐπεδείκνυεν ἐκεῖ τὸν περίφημον Ναὸν τῆς Σελήνης, πολιοῦχον τῶν Χαρρέων θεᾶς, νεάνιδα πρὸς νυμφευομένην, εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς ὁποίας ἀναπαύσας πάντοτε ἀστὴρ, ἐξῆψε παραχρῆμα ἐν τῷ Ναῷ καὶ ἐμφύσας αὐτόν, διέλαμψε νὰ τὸν ἀγάσῃ κατοικήσῃ μέχρι τῆς ἐπανόδου. Μετὰ τὴν παρὰ τὸν Τίγριν θαυμαστόν, ἀνοίξαντες οἱ Χαρρῆνοι τὸν Ναὸν, εὗρον τὴν νεάνιδα ἀνεπηρεάστον ἐν τῇ κόμῃ, ἔχουσαν τὰς χεῖρας ἐκπετασμένας καὶ τὴν κεφαλὴν διεσταυρωμένην.

Ἀπερχόμενος ἐκ τῆς Χαρρᾶς καὶ ἀπαντῶν συνεχῶς κατ' ὁδὸν καὶ ἐλέους ἀπαιτοῦντας οἰκτροὺς, προεβάλετο ἐπιμόνως ὑπὸ τῶν μάγων, νὰ συνοικήσῃ τὴν ὁδὸν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν Σαπώρος. Ἐπρόλαβεν εἰς αὐτὸν ἐρώτησιν, καὶ νὰ ὁδοιπορήσῃ· ἀλλ' ὁ Χριστιανὸς, κακὸν δεισιδαίμων, καὶ εἰς τὰς συμβουλὰς ἐκείνων τόλμε ἐπιμόνωσε, καὶ τὴν ἐρώτησιν τοῦ Σαπώρου ἀπέρριψεν. Ἀφῆκεν με ἐκεῖ τῶν ἀχθῶν τὸ Εὐφράτου, ὅπου διέβη καὶ ὁ ἐξ ἰδιοσυστασίαν δημεμπτῶν ἀλίνα, καὶ λεφανοσίων φορτηγῶν, γέμοντα, συνεπρόλυσε μεμπράς ἔνας ἀφρικάνας, εἰς τὰς ὁποίας ἀντέστρεψε πάλιν τὸν ἐχθρόν. Ἀπὸ πρῶτον αὐτὸν ἐπιτυχόντα, κατέστησαν θαρραλέωτερον καὶ αὐτὸν,

καὶ

καὶ τὴν τραπέζαν, ὅν καὶ συνεχῶς καλεσθείας διὰ τῆς εὐγραμμίας του.

Ὑπερβὰς τὸν Εὐφράτην, καὶ ἐρχηθεὶς μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Τέρραν διὰ τῆς Δεόρυγος, ἣν ἔχει ἄγκυρα καταστενοῦσαν ὁ Τρακιανὸς πρὸς συγκοινωνίαν τῶν δύο πελαγῶν, ἐπέστρεψε κατὰ τὸν ποταμὸν μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς, ὥστε κατεπόντισε καὶ κατέλυσεν αὐτὸς μέχρι τοῦ Κλεισφῶντος, ὅλης ἐφαπλωθείσης καὶ τὸ πέρασμα τῶν Θρακίων τοῦ. Ἐνταῦθα ἐπανέλαβε πάλιν Σαπώρας τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἀρμενίας, τὴν ὁποίαν καὶ πάλιν ὁ Τρακιανὸς ἀγωνίσθεν ἀπέβλεψεν· ἀλλ' ἐπειδὴ φαίνεται ὑπὸ μεγαλειότητος τινὸς δυνάμεως ἐπρὸς τὸν ἐλεθρόν τοῦ. Αὐτὸς ἐπολέμει γενναῖον καὶ ἀρίστειον μάχην, ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ συνεπείρουν ἀπέφευγον καὶ καταφύγοντον ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ τοῦ, ὅπου τὸν καλεβάλλουν διὰ τῆς παραλάσσεως καὶ τῆς ἐπηρείας τῶν ἀναγκαίων. Τέλος πάντων ἐπέτυχε νὰ συναντηθῇ μετ' αὐτῶν καὶ νὰ συνάψῃ μεγάλην μάχην κατὰ τὴν 26 Ἰουνίου.

Πέφτει δὲ ὅλε κατὰ τὴν προηγουμένην νύκτα, ἐφερθεὶς μετὰ βραχύτατον ὕπνον καὶ ἀναφωνήσας ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ· ἐὰν νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιόν τοῦ αὐτὸ ἀκόμη φέγγος, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀπεστραμμένον εἰς αὐτὸν καὶ ἐν Παρσίνῃ, ὅλον ὁ τρόπος τὸν ἀνεπαύετο πάλιν. Ἐπὶ τῆς πεφωτισμένης ἄρας μέσον μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀκρὸν καὶ ἀρετὴν καὶ τὸν ἀνεμόν καὶ τὸν ἀνεμόν θρασεῖαν καὶ ἀνεμόν· τὸ ὁποῖον ἀπὸ μικρὸν ἐπὶ τῆς ἀκροποδιάς τοῦ ἐπὶ τῆς παραδόξου μορφῆς, ἀλλὰ δὲ ἀπεστράφη, θαρρῶν μέσον εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ τοῦ. Ἐπάρεν ἐν τέλει τὸν μέσον, οὕτως τὸν ἀπέφεγον καὶ ἀπὸ πάντων κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην πολεμικὴν ἐπιχείρησιν, ἢ τὴν ἀπόφασιν ἐπὶ μίαν ἄρας τὴν ἀναχώρησίν τοῦ καὶ τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἔφοδον, ἀλλ' αὐτὸς παρεφρονεῖν καὶ πέφεν τὰς συμβουλάς του, ὡς νὰ παρεσύρετο βιαίως ὑπὸ τῆς κακῆς αὐτοῦ μοίρας, ἔδωκεν ἀμέσως τὸ σύνθημα τῆς μάχης, καὶ ἐξελθὼν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ ἄνευ θώρακος, διέβη ἀλφαμένος τὸν λόφον τὸ πρωΐ, ἐμπνεόμενον αὐτὸν διὰ τῆς παρουσίας καὶ τὸ θάρρος τοῦ. Ἐνῷ δὲ παρετάσσετο τὸν στρατὸν ἐπιτυχῶς καὶ διατεταγμένος, καὶ ἔφερε τὸν κρᾶρα φορέων, "ὅρος ἥρως ἀδιαλείπτως," βέλος ῥιφθὲν ὑπό τινος ἐπιτυχὲν πέρον, διεπέρασε τὸν σπονδύλον μέχρι τοῦ ἤπατος. Μετὰ τὸ θρυλούμενον τόσο συμβὰν, οἱ μὲν Πέρσαι ἐνθαρρυνθέντες, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀπελπισθέντες καὶ φυγοπονήσαντες, ἐπιάσθησαν ἔτι σφοδρότερον, ἐνῶ οἱ νοῦς διαχύρισεν ἀμφοτέρους, ἀναβάλλοντας τὴν τύχην τῶν Ῥωμαίων.

Μεταφερθεὶς ὁ Τρακιανὸς ἐπὶ μιᾶς ἁπλοῦς εἰς τὴν σκηνήν του, ἀνέλαβεν ὀλίγον καὶ ἀνεμορφώθη ἐπί τινας ὥρας ἐν τῇ σφριγοποιήσει,

δι'

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δι' ὧν ἐφρόντιζον καὶ βεβαιοῦσι τὴν τριήρη τοῦ. Ὅταν ὅμως ἀπέλυσε καὶ ἐπεστάθη, ὅλη ὁ τόπος ἐπεῖχος ὅδων εὐρίσκετο, ἀνομάζετο φρυγία, ἀκρίτου καὶ ἀδιαβάτου πλέον περὶ τῆς ζωῆς τοῦ, διότι ἀνεφυνόσθη τῶν χρηστῶν, ἐξ ὧν ἔπρεπε χρησιμεύσθη ὅλη εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ἔρεπε ν' ἀποβάνῃ. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ φέροντες ἐφεφόρτες εἰς τὴν συνοῦν ἀνήγγειλαν τὴν νίκην τῷ στρατῷ, δι' ὧν ἐχάρη καὶ αὐτός. Ἀμὰ σαφαλῶν τὴν καλήγραν καὶ τὴν βρέφειν διὰ τὸ προσεγγίζον τέρος τοῦ, ἀφίκετο εἰς αὐτὸς διὰ μακρῶν, καὶ τὸν παρηγόρει μετὰ γαλήνης καὶ φιλοσοφικῆς ἀπαθείας.

Μετὰ τὸ πάρας τῶν φόβων τοῦ, διέκρινεν εἰς αὐτὸς διάφορα ζῶα, καὶ παρήγγειλε νὰ μεταφέρωσι καὶ ἀναβιβάσωσι τὸ σῶμά τοῦ εἰς τὴν Ταρσὸν τῆς Κιλικίας, ὅπου τοῦτο καὶ ἀποφάσεις μετεκομίσθη καὶ ἔλαβε κατὰ τὰς τελετὰς τῶν ἐθνικῶν εἰς τὴν ὄχθην τὸ ὀνομαζόμενον τῶν ὅπων παλαιὸν κιθάρου. Ἐκεῖ δεχέχθη ἔτι μικρὸν μετὰ τῶν φιλοτόμων Μαξίμου καὶ Πρίσκου περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, θέματος προσφιλοῦς τῶν ἀρχαίων ἐν ὥρᾳ θανάτου. Εἶτα ἀναλύσας πολύμορφον ἄδαλος, καὶ σὺν ὀλίγον ἐξ αὐτῶν, ἐξέστησε περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 26ης πρὸς τὴν 27ην Ἰουνίου τοῦ 363ου ἔτους μ. Χ. ἄγων τὸ 32ον ἔτος τῆς ἡμέρας τοῦ καὶ 3ον τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ.

Ἀφιερωθέντες τὸν βίον καὶ τὴν ἀρετὴν τὸ ἐξαιρετικὸν τόπον τῆς ἱστορίας τῶν θεμελίων τῶν ἔθνων ἀναγνώσεις ὁ ἀναγνώστης ἔλεν ἀναγραφὴν τῶν θεμελίων τῶν ἔθνων ἀναγνώσεις ὁ ἀναγνώστης τὴν ἀναγραφὴν τοῦ λόγου, ἀφοῦ ἐπιτέλεσεν ἀναγνώσεις τὴν ἱστορίαν τῶν ἐθνικῶν ἱστοριογράφων, ὅπως διαφυλάσσουσιν τὴν μνήμην τῶν περὶ τὸ Ἡγεμόνος τόπον ἀνθρώπων τῶν δόξαν, καὶ καταστήσωσιν ἐπιλαθὲς ἐπαγγελίας καὶ κακοφυλάρας τὰς ἡμετέρας ψυχάς. Πολλοὶ ἐκ τῶν συγχρόνων συγγραφέων, ἐπαινοῦμενοι ὑπὸ τῶν ἀνθεφορμένων βρεφοπυρέτων, καὶ ἄλλοι ἐκ τῆς ὑπερηφάνου τοῦ αὐτοκράτορος βέσεως, ἢ ἐπέχθησαν χέρας ἀπομνημονευόμενοι, ἢ διέστρεψαν τὰ γεγονότα καὶ παρεμόρφωσαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ φανατισμὸς ὡς καὶ ἡ μεροληψία ἐκρημάτισαν πάντα καὶ δικαιοῦν καὶ ἀδικοῦν ἱστορικοὶ καὶ προσώπων καὶ πραγμάτων.

Οἱ μὲν μετριάζοντες ἢ ἀποσιωπῶντες τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς καταστροφὰς αὐτοῦ, ἐπαινοῦσιν καὶ ἐπιθέτουν μόνας τὰς ἀρετάς τοῦ. Ὁ Ἰουλιανός, γένους τοῦ ἐκκλεβάρεος, ἐπιεικὴς, σύφρων, ἐγκρατὴς, σοφὸς, ἀνάφαγος χρηστότατος, ἐραστὴς τῶν Μουσῶν, φιλόσοφος, ἀνδρεῖος, μεγαλόψυχος, ἐράμενος λέγος Μάρκου τοῦ Ἀντωνίνου, ὃν προέβαλε καὶ ὡς παράδειγμα. Τοιαῦτα ἐμὲν δὲ ἤθελεν ἴσως ἀρέσκει σοφὸν τῆς ἐκκλησίας, ἐὰν παρεβάλλετο πρὸς τὰ προσόμοια τοῦ σοφιστοῦ αὐτοῦ γαλεῖν καὶ τὰς ἐπιστολὰς πρὸ τοῦ βασιλεύειν τὸν γάμον. Οἱ δὲ παρεβλέποντες ἀσωτείας ἢ ὀρμωμένας τὰς ἀρετὰς, ἀναγράφουν καὶ μεγαλοποιοῦν μόνας τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰς κακίας.

Ὁ

Ἀγαθὸν αὐτὸς, λέγω, τῶν ἄγαν, μέλαινος, ἀλαζὼν, φιλοπόλεμος, ὑποκριτὴς, ἀρεσκεύμων, μεγαλόδοξος, κενοχαρὴς, τάδοξος ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ δημέρου καὶ Μαζεμιανοῦ. καὶ ἴσως ἤθελεν ἔχθραν τοιοῦτος, ἂν ἠκολούθουν ὀλίγον μόνον οἱ μικρὰ αὐτοῦ προσόντα πρὸς παρεύρεσιν τῶν ἐξωτερικῶν.

Αἱ ἀνθίβολοι ὅμως αὗται δόξαι, τὰς ὁποίας δικαίως ἐπροκάλεσεν ὁ ἀποφασιστὴς, παρίστασαν καλὸν κρύβαγον καὶ ἐπὶ ὀλιγοχρόνῳ τὴν ἀθωότητα αὐτοῦ ἡμῶν, ἵνα προσόψεις τῶν ἀδόκιμον ἀποκρύβωνται τὰ ἄστεκτον, κομψεύμενα μανοφεμένως ἐξωφρενικά, μᾶς παρέχουν ἀφορμὴν τὸν Ἡμερόνα, καὶ ἡμεῖς θέλομεν νὰ μνημονεύσωμεν αὐτὸν ὅσον ἔνεστι πρόσφορον, διότι τόσα δυνάμεθα ἀληθῶς νὰ μορφώσωμεν καὶ οἱονδήποτε ἄλλα ἀγαθὸν, ἄλλα φαύλον, ἄλλα μεμιγμένον ἐξ ἀμφοῖν καὶ κοινόν περὶ τὸ χαρακτῆρός τε ἑαυτοῦ. Πιστεύομεν δὲ ὅτι ἐκ τούτων ἢ παρόμοια θέλομεν καταφθάσει ἐξαγόμενα, τὰν γνωρίζομεν ἐκ ὅσα ἀφηγήθημεν, ἐξελάσομεν καὶ ἀφίνομεν τὸν βίον καὶ τὰν πολιτείαν τε ἐκεῖνοι τὰς ἑκατέρας αὐτοῦ ἐποχὰς, γραμματικὴν, πολιτικὴν, καὶ ἀναμορφωτικὴν ἢ κοσμοκρατικήν.

Τὴν γραμματικὴν καὶ πολιτικὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστήμην, ἐπ' αὐτοῖς οἱ δοκιμώτεροι αὐτοῦ καθήγοροι ἀρνοῦνται [illegible] ὡς αὐτὸν τὸν ὁμογενεῖς δικαιοῦσι διότι ὅμως ἦτον τὸ δεύτερον [illegible] τὰ πράγματα. Ἀποτέλεσμα καὶ ἄλλος ἄνθρωπος τοιοῦτος [illegible] τὸ [illegible] ἐκείνου τὸ ἀξιόλογον, ἐκ τῶν ἐπιτυχιῶν τῶν ἐπιτυχόντων καὶ ἀφελῶν τὰ ἔπεμμα. Ἀλλὰ δὲ τὴν ἀρετὴν τῆς ἀνδρείας, μεγάλης ἐνοίας θέσεως καὶ δραστηριότητος θεμίσεως. Ἐν ὅσῳ [illegible] χρόνῳ καθήγησε τὸν ἐπιστρατεύσεις, καὶ ἐπιστήμαρχε τὸ κρίνον τῆς τάξεως καὶ τῶν τόπων· κατεστρέψατο εἰς πολλὰς μάχας τὸν Τερμαντῆ, καθίστασε τὴν χώραν αὐτοῦ, συνεπροξένησεν ἐνδόξον εἰρήνην, καὶ καθήσυχε τοῦτο σεβαστὸν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄνομα· ἐπέρρωσε τρόπον τινὰ θαυμάσιον, γενναῖον καὶ ἀγωνιστὴν, ὃν ἄκρον καὶ ἐπιτήδειον πρὸς ἑαυτόν· συνανεστρέφετο, συνέδεσε καὶ συνεκαθεύδησε μετ' αὐτοῦ, ἐπὶ ὡς Ἡμερὸν καὶ ἀρχηγὸς, ἐπ' ὡς συνεταῖρος καὶ συνάδελφος, ἕνεκα τοῦ ἴσου ἐξελέθετο καὶ ἐπὶ τῆς σοφίας ὡς ἀπόρτου τραπέζης. Ἡ πόλις τοῦ ἔθνους αὐτοῦ ἦν μᾶλλον ἢ θραύσις, ὡς καὶ ἡ ἄθλησις αὐτοῦ φιλοδόξια, καὶ ἡ κόμη γενοῦς ἐκ πάσαν συνέλευν συμβολὴν καὶ ἔνωσιν ἐρήνην, ἐπόνεσεν λέγος καὶ τὸν ἄγκυρόν τε.

Ὡς πολιτικὸς ἀνὴρ δὲν ἀνέδειξεν ἄλλοτε τεχνουργήματα. Νοῦς εὐφυὴς καὶ πολυμαθέστατος, ἔδειξεν ἐπὶ τὰ μέλλοντα ἀκριβέστερον καὶ νοητὴν πολιτικὸν ἀνδρὸς, ἐξέφυγεν ὄχι μικρὸν ἀνδραγάθημα ἐπὶ τὸ μεγαλεῖον τὸ κράτους, καὶ τὴν ἐπιδεξιότητα ἐν γένει τῶν ἐπιτυχόντων τε. Ἐπιστήμων πολλαχόθεν τὸν ἐξωτερικὸν πολιτικὸν, καὶ γερόντων τὸν ἐρήνων, ἐπροκάλεσεν ἐπὶ τὴν τῶν ἐπι-

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

πολεμίων βελέσιν. Ἡ δημοσθένους ἴλης εἶναι τὸ πολεμιώτερον πανλὸς ἡμερόνος διαπόρημα, ἐκπληκτικὸν, καίτοι ἐνίοις ἀξιοχρέων ἐξεμφανίσιν, τρέλιγον καὶ τὸν μέγιστον. Διεῤῥύθμισε τὰ ἀνάπλορα καὶ τὰς ἀνίας, ἐπλουσιάζησας τὴν εὐπρόπτλα καὶ οἰκονομίαν, καὶ ἐπαγρύπνησεν πανταχόθεν καὶ καλαεπίλεκτος τὸν πόρον· πρίγγλε τὰς καλαχρήσεις τὸν Ὀαχήμον, καὶ διὰ τὸ ἀφιερωμένος καὶ μετ' αὐτὸν βίον, ἐκαρίνεσε τὴν φιλοφρόνειαν καὶ πολίγγαν τῶν ἀρχῶν· ἐπίμπλασε τὰς ἐπαρχίας ἀπὸ τὰς τιμωρίας καὶ τὰς χαρασίας τῶν Δικαστῶν καὶ τῶν Ἑλληνῶν, καὶ καθίγνοσε τὸν μαγίσταλον ἀνδρὸς καλαστόρος. Διὰ τὸν μεταβαρεῖν τόπλον, εἶλκυσε διατρυπάνες καταφαρμυρῶν, ἐ μέγον τὸ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ ἐξαίσιον τραυλικὸν πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ τὸν ὀπίσω τῶν κοινῶν θυμὸν αὐτὸν ζῆλον, αὐξήσας καὶ τὰ ἴσα τὸ πράτος καὶ ἐπαθύνας τὰ βάρη καὶ τὰς φόρς, ἐπόνεσε γενικὴν ὁρᾶν τὸ ὑπομόνον ἀναπόφευκτον.

Ἡ ἀντεγράψαμεν ἤδη τὸ πόμενα, ἵνα ἴδωμεν καὶ τὸν ἡμόνα τὸ παραφρωνεῖν ἢ παφρονεῖν. Δύο ὅμως τῶν λόγων διάφορος, ὁ ἀρχαῖος καὶ ἄλλος, ὅτι κατὰ τὸν ἀνέμον τὰ μεγάλα καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἑλέρας, καίτοι ὑγιὴς καὶ καρτερικώτερος. Ὁ δεύτερος ἤτο μὲν εὐσπόδιλος καὶ σοφὸς ἀνὴρ ἀλλὰ τὰ πόλεμα τὰ γοῦν καὶ τὰ ἀπαρέλεγον τῆς πόλεως τὰ πνεῦμα, καὶ ἐπέμενε διὸ λοιπὸν καὶ πεπρεσβύτερος ἐπὶ τὸ μέγιστον. Φαίνεται δὲ ἐμφρὸν ἐν δύο προσόντων, ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀναπνεύσεως ἢ καρτερικὴς δυσκόλως τόνεται τὰ ἐνοικῆ ἢ νὰ ἐπιστρέψῃ· ἔλεγον ἐξ αὐτοῦ ἡ φύσις τὸ ἐνεργοῦν, καὶ ἡ περὶ τὸ μέγιστον διαφαίνει δύναμις. Τὸ ἐνεργὸν ἦτον ἡ δάπη δύο ἀπλαγόντων θρησκευτικῶν ἐθνῶν, καὶ τὸ μέγιστον ἡ ὑπερέχουσα τῆς ἑλέρας τόνον. Ἡ φύσις τὸ ἐνεργοῦν ἦτεν διαφυλίον αὐτοῦ, ὅτι ἡ ἀντιπροσωπεύουσα τὸν ἀρχαῖον πόρον θρησκευτικὴ ἰδέα· παλαιοτέρα, ἀγαθοῦ, ἐξοχόν καὶ ἀπαιτοῦσα ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν· ἡ δὲ τὸν νέον διαπνεόντων παρεγάγετο, καίτοι ἐν τῇ γενικῇ τῆς μικρὰ καὶ ἄδηλος, ἐκ τοῦ ὄρους ἀνεφύετο θαμερὰ, πόθεν, ἐμπαλαιοῦτο, ἐπαυξάνετο καὶ ἡνίον ἐνδυδῆ καὶ ἐπιούσης ἀνακαινιζομένη ἀπαραλλάκτως.

Ἡ δὲ περὶ τὸ μέγιστον διαφαίνει δύναμις, ἦτεν τὸν ἀπόφρῃ ἀπὸ πάντων περὶ παρεμφυόμενος τὸ ἐπιστάμενον θρησκευτικὸν μικρὸν καὶ μεταλαίαν ἀπόσπασμα, καὶ τὸν δεύτερον ὅτι τὸ μέγιστον ἦταν ὁ ἀπομαρασμὸς κεφῦρος τῶν νέων καθ' ἑαυτὸν θρησκευτικῶν ἰδεῶν, οὗς ἦτον ὁ Χριστιανισμός. Διὰ τὴν φύσιν τῆς φύσεως τῶν νεωτέρων ἀναγγρεντῶν ἢ τῶν ψυχόρραγόντων ἀναβιώσεων, ἦλε τὸν προβαλλόμενον νὰ ἐπανάρχωνται εἰς σφριγῶσαν ἡμερίαν μόνον οἱ ζῶντες ἦταν ἐπιδεκτικοὶ ἀναπτύξεως ὡς οἱ ἀσθενῆς ἀναῤῥώσεως

ως

ως, καὶ ἡ νεότης χάριν τὸ σημαινόμενον νὰ ἦναι θυμὸς, ὁρμὴ, ἀπρόσκοπτος καὶ νὰ ὁρμᾷ πρὸς τὴν πρόοδον. Ἀλλ' ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐπίστευεν ἐν τῷ ἐπουράνῳ, ὅθεν ἦν ὅμως ἐκ φύσεως ἀνὴρ νὰ μὴν ἀγνοῇ τὸ κράτος τῶν ἀμπελάων τοῦτων.

Ἡ ἄμπελος αὐτῶν, ἡ χάρις τῆς γεύσεως τὸ ἀνεξάντλητον καὶ τῆς θεραπευούσης τὸ μέγεθος, καὶ συνάμα ἡ μανία τῆς διαμείνεως καὶ τῆς φύσεως μεγαλοπρεπὴς ἐπόμενος, εἰς ἣν ἐπαιδεύθη τὸ ἄμπελον ἀγριόν, τὸν παρέδοσαν νὰ παίξῃ μέρος ἀξιόλογον καὶ ἀναξίον ἐπαινετῆ, καὶ ἀπομνήμονευμα ἐπιτόν ἡ ἀποστολῶν τῶν ἀμπελάων καὶ ἀρετῶν νὰ διαφρόνῃ τὸν ἀπόστολον ἡ ἐλευθέρα καὶ μεγαλοπρέπεια ἀνδρὸς, ἀλλὰ μεγαλοπρεπὴς φοράνου καὶ θεῖον τῶν συνηθείων· ἐχρησιμεύετο ὄργανον φόνου, πλάνης καὶ ὀλέθρου, καὶ ἀντὶ ἀμπελάων, φυλακῆς καὶ σωτηρίας. Οἱ προλεβόμενοι ἀναμορφώσεων ἐφάνησαν πόνοι μεγάλοι, ἔνδοξοι καὶ σοφοὶ ἄνδρες, ἐπιχειρήσαντες ἤδη διὰ συνόδου πρὸς τὸν ἀφανισμὸν τῆς εἰδωλολατρείας, τὸ ὕψος τῶν κατορθωμάτων των καὶ τὴν ἀρετὴν ἐπαινοῦμεν των· ἐπαινοῦμεν τῆς θείας δυνάμεως καὶ σοφίας, ἐξ ἧς πηγῆς ἐμπνεόμενοι, συμμετέχοντες μόνοι καὶ ἐν τῷ προσώπῳ, ὡς καὶ ἐν τῷ φιλανθρώπῳ αὐτῆς διαθέσει. Δύνασθε ἀπὸ ἐν ὅλον ἀποτέλεσμα τῆς θεμελιώδους ἐκείνης σοφίας νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν πορείαν εἰς τὸν θεῖον πάθος, πρὸς ὃν ἔπρεπε νὰ σύρωσι καὶ ἐπιστρέψωσι τὴν ἀνθρωπίνην ἀτελείας, καὶ ἀντὶ τῆς ἐμφύτου ἀγάπης τῶν ἢ τῆς καινοῦ φυσικῆς τῶν.

Αὐτοὶ δὲ ἐπιστρέψαντες τὰ φρονήματα των πρὸς ἀπάτην τῶν ἄλλων, δὲν ἐμπόδιζον τὸν ἐπιστήμον δημιουργὸν ἢ σιγέτον δημιουργὸν, δὲν προσέφερον εἰς δοξαστικὴν δημιουργίαν, ἢ εἰς ἀπολογίας διὰ νὰ ἀρέσκωσι τὴν ἐξουσίαν, δὲν ἐπολεμοῦν διὰ τῆς θέας καὶ τῆς σφαγῆς τῶν νεοφωτίστων δόξαν των, ἢ μεταχρίζοντες τὴν σοφιστείαν καὶ συνεργίαν πρὸς ἀποσβέσεως τῶν πνευμάτων, ἢ τὰς πεφωτίσμας καὶ δυναστείας πρὸς διαφθορὰν τῶν καρδιῶν, δὲν ἦσαν μεγάλοι ἢ αἰμοχαρῆς δημοδιδάσκαλοι, δὲν γίνονται λόγος ἀπρεπῶς καὶ ἀνόμοιος δημοτικοί, ἀναμιγνυόμενοι μετὰ ἐλαφρῶν καὶ φαυλοβίων. Εἰς τοιαύτας ἀσχημοσύνας καὶ ἀπολεσθείσας πράξεις, ὁ θεῖος πρόβλεψε βεβαίως ὁ ἀγνὸς μέγας αὐτὸ θῦμα καὶ ἰσόψυχος ἀναμορφωτὴς τῆς Ἰουδαίας. Ἀλλ' ἄρα καὶ ὁ Χριστιανισμὸς, ὃν ἦλθε πρῶτος ἀνεκήρυξεν ἐπιμαλίζεται, ἀναλυθήσεται πολὺ καὶ τῶν ἐθνικῶν τὸ ὅσον ἦχον ἐπὶ ἔργῳ πρέπον εἰκόνας καταδικαστής. Αὐτὸς ἦλθε ἵνα ἀρέσῃ, ἦλθε προσέλκυσον, ἦλθε ἐπαγρεύσῃ καὶ διὰ τῶν πρεσβύτερων καὶ τῶν θανάτων τῶν ἀνθρωπίνων, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐμπνεῦσαι τὴν ἀκαταμάχητον ἱερεῖσμῶν, καὶ τῶν ἐναγγελικῶν ἀρετῶν.

Εἰς ὅμως ὁ Ἑλληνικὸς τὸν θεῶν ἀπεκάλεσε, δὲν προσέφερε καὶ σοφὸν εἰς τὰ ἔθνη πρεσβεύσας, ἄλλα, ἐν φαίνεται ἐν τῷ πολιτείᾳ τὸ καὶ τὸ βιβλίον

τῶν

τῶν Θηβαίων, φρίττοντες τὴν μορφήν, καὶ ἰδόντες τὸν Μάρκον Ἀντωνῖνον. Εἶτα μὲν ἀμφότεροι ὅτι ἦλθε τὸ θάρρος ἐγκαλέσαντον αὐτὸν ἐπὶ τῇ πονηρίᾳ καὶ τῇ δυσδοξίᾳ, ἦλθε τὴν μετριοφροσύνην τῆς τοῦ εὐτυχοῦς, πλὴν καὶ τὰ χοιτὰ ἀστραπτόντα καὶ τὸν Ἀντωνῖνον καὶ τὸν Θέρον, διότι ἦλθε τὸν αὐτοκράτορα τὸν ἡλίου καὶ τὸν χαιμοτρὸν δόλον ἔχον, ἦλθε τὸν γενναιόκαρδα τὸ Τραϊανοῦ, ἦλθε τὸν διεγέρασαν τὸ Θεμίστοκλεος, ἦλθε τὸν ἰσχὺν σύνεσιν τὸ Φίλιππον. Ἡ μὲν ἦν ἄνδρες ἀγχαλάλαρος καὶ δγιάλαρος τόλμν, καὶ ὡς συγγραφεὺς εὐφυέστερος καὶ σοφωτέρας. Ἐμφαλὶς, λέγει καὶ ὁ σύγγραφος αὐτὸν Εὐτρόπιος, τῶν ἀρετῶν ἐστιν," ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα ἀνδρῶν δύναται τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρεωμένων. Ὁ Ἀδριανὸς ἐν συνόψει ἦν δὲ ἦλθε αὐτὸν πρᾶγμα μεγὰν καὶ παντὸν ἀνδρόλυτον, ἦλθον ὄρεος πάντοτε ὁ ἀλὸς, ἐπὶ τὸν τῆς ἀποστασίας. Αὐτὴ ἀναβαλυθῶα παρ' ἐμοῦ, ἴσως ἴσως ἀπὸ τῆς πολιτικῆς τὸν ἡμέρας, καθ' ἣν ἐπολέμουτο ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον, καὶ μετὰ βαλμυθῶα ἐκ πάθος μονομανίας, καθίζαν αὐτὸν Πρωτία, ἐπιόφρατον, πορφυρὸν, ἄδυτον, πάχρυσον, δγιάλαρον καὶ ὑρὲν τόρανον. Ἐκ τῆς ὄρεος ἀφαιρέσεν τὸ πάθος τόλο, καὶ ὅτι τὸν αὐτὸν ἐπιῆθοι δγιὰ, καὶ πρὴν ἀπρομαλαμήσεν τὸν ἄνδρα, ἀπὸ τὸν ἄδαντος ὀμφορμύν, ὅτι ἦλθε [illegible] τὸν.

Ἀντιγράφη μετὰ χαλεπότητος 1887.

Ἀθανάσιος Ζερβὸς Ἰωαννίδης

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ